

POĎME PRACOVAŤ!

PRÍRUČKA PRE
INKLUZÍVNU SPOLOČNOSŤ

FOTO: archív Divadlo

POĎME PRACOVATĚ!

PRÍRUČKA PRE
INKLUZÍVNU SPOLOČNOSŤ

Podme pracovať!
Príručka pre inkluzívnu spoločnosť

ISBN: 978-615-80999-5-0

Publikáciu podporili: Kódex Könyvgyártó KFT
Príručka vznikla s finančnou podporou Európskej komisie z programu Erasmus+ v rámci projektu HomelessTalk – Hovorme o bezdomovectve: Učenie sa ako cesta k sociálnej integrácii ľudí bez domova (Erasmus+ 2019-1-HU01-KA204-061255). Táto publikácia odráža výlučne názory autorov a Európska komisia ani národné agentúry nezodpovedajú za akékoľvek použitie informácií v nej obsiahnutých.

Vydavateľ: Menhely Alapítvány, www.menhely.hu

Redaktor: Róbert Kepe

Redakčná spolupráca: Nóra Bagdi

Obálka a grafický dizajn: Dóra Tramontini

Obálka vychádza z diela Korinny Kozma

Fotografia na zadnej strane obálky: Gábor Csanádi

Tlač: Kódex Könyvgyártó KFT

Copyright © Arrels Fundació, Bethel Stiftung, Divadlo bez domova, Menhely Alapítvány, 2021

02 Podme pracovať spoločne!

VZDELÁVANIE

- 06 Živá knižnica
- 08 Vojdite do mojej obývačky!
- 10 Predstavenia s diskusiou

KULTÚRA

- 12 Homeless commons (HC)
- 14 MyBudapest photo project (MojaBudapešť)
- 16 Bezdomovecké fonty

MÉDIÁ

- 18 TWITTER @PLACIDO_MO
- 20 Pouličné rádio – hlasy ulice
[Strassenradio – Stimmen von der Strasse]
- 22 Freistätter Online Zeitung (Freistattské online noviny)

COVID-19

- 24 Karanténne mestečko pre ľudí bez domova

PODROBNÉ POPISY PRÍKLADOV DOBREJ PRAXE

VZDELÁVANIE

- 27 Informácie o bezdomovectve z prvej ruky –
Program pre inkluzívnu spoločnosť od ľudí bez domova

MÉDIÁ

- 32 Miquel, 15 rokov na ulici

KULTÚRA

- 37 Festival ERROR –
Medzinárodný festival bezdomoveckých divadiel

AKTÍVNE OBČIANSTVO

- 42 Wohnungslosentreffen – Stretnutie ľudí bez domova

- 48 Poďakovanie

POĎME PRACOVAŤ SPOLOČNE!

Všetci tvorcovia a tvorkyne tejto príručky zhromaždili viac ako jeden a pol storočia skúseností v úsilí o ukončenie bezdomovectva. Každý z nás mohol počuť príbehy o tom, aké škody a pocity zlyhania môžu vzniknúť v situácii, keď sa prenajímateľ, šéf alebo partner dozvie, že ich nájomca, zamestnanec či kolega je osobou bez domova alebo čelí problémom s bývaním. Početné štúdie a výskumy dokázali, že hlavným dôvodom predsudkov je zjavne nedostatok skúseností, informácií alebo poznania. Nie je to inak ani v našom prípade. Bezdomovectvo nie je „na vrchných priečkach rebríčka“ medzi najobľúbenejšími témami a obraz ľudí žijúcich na ulici je dosť negatívny. To je to, čo chceme (z)meniť. Snívame o inkluzívnej spoločnosti, kde nemusí nikto čeliť znevýhodneniu, pretože nemá strechu nad hlavou, a kde namiesto hodnotenia a posudzovania ponúkame pomocnú ruku tým, ktorí a ktoré ju potrebujú. Preto musíme poskytnúť čo najviac informácií, metód a prístupov čo najširšej verejnosti.

Štyrmi organizáciami, ktoré spolupracujú na projekte Hovorme o bezdomovectve: Učenie sa ako cesta k sociálnej integrácii ľudí bez domova, sú katalánska Arrels Fundació, Selbstvertretung wohnungsloser Menschen z Freistattu s podporou Bethel Stiftung, Divadlo bez domova z Bratislavy a Menhely Alapítvány z Budapešti. Tieto organizácie ponúkajú služby, ktorými môžu dosahovať vyššie uvedené ciele, preto si myslíme, že sa patri predstaviť ich aktivity. Túto príručku sme zostavili najmä s cieľom uvažovať v širšej a dlhodobejšej perspektíve, vylepšovať a rozširovať tieto zmysluplné prístupy a postupy. (V roku 2021 sme tiež iniciovali globálnu akciu na vytvorenie zbierky umeleckej tvorby s otvoreným prístupom, čím sa usilujeme o zlepšenie vizuálneho obrazu bezdomovectva v najbližších rokoch.)

Podľa nášho názoru nie je možné nájsť riešenie problémov ľudí bez domova bez toho, aby sme vnímali a chápali ich vlastné skúsenosti. Veríme, že dialóg o tejto téme možno viesť iba vtedy, ak ľudia bez domova dostanú slovo a hlas. Preto sme vybrali také aktivity, kde vystupujú v hlavnej úlohe ľudia, ktorí zažili bezdomovectvo. V tejto príručke prinášame štrnásť užitočných prístupov a postupov, ktoré sme sa pokúsili priradiť k širším oblastiam, ako sú vzdelávanie, kultúra a médiá. Završuje ich popis špeciálnej služby, ktorej cieľom je čeliť jednej z najvýznamnejších výziev súčasnosti – ochrana pred pandémiou covid-19. Pre túto tému bol vybraný slovenský príklad, ktorý ukazuje silu a význam rôznorodnej spolupráce.

Projekt bol navrhnutý ako interakcia medzi zúčastnenými organizáciami – pôvodne sme plánovali navštíviť štyri zapojené mestá, aby sme osobne spoznali a zažili služby a aktivity priamo na mieste, ale kvôli pandémie mohli sociálni pracovníci a sociálne pracovníčky, experti a expertky so skúsenosťou (ľudia bez domova), dobrovoľníci a dobrovoľníčky cestovať iba raz. Túto publikáciu sme napriek tomu dokázali pripraviť a dokončiť. Namiesto osobnej prítomnosti sme boli nútení spoľahnúť sa na možnosti poskytnuté online priestorom. Úprimne dúfame, že vo výsledku našej práce nie sú tieto komplikácie badateľné.

Cieľom tejto príručky je popularizovať myšlienku vytvárania podobných aktivít či služieb a poskytnúť pomoc v tejto oblasti. Dúfame, že naša zbierka príkladov dobrej praxe zaujme každého, aj keď osobitne inšpiratívna či podporná môže byť najmä pre odborníkov pracujúcich s ľuďmi bez domova, vrátane dobrovoľníkov a dobrovoľníčok, aktivistov a aktivistiek, podporovateľov a podporovateľiek: Poďme pracovať spoločne!

RÓBERT KEPE
Editor

 ŽIVÁ KNIŽNICA

Kedy: Od roku 2020

Kde: Múzeum mesta Bratislavy

Kto: Divadlo bez domova

Webová stránka: www.divadlobezdomova.sk, <http://www.muzeum-bratislava.sk/epos-257-dymova-hora-a-instalacia-byvanie-je-nam-drahe/d-7002>

Ciele (zámer):

1. Prostredníctvom priameho kontaktu, počúvania životných príbehov a kladenia otázok podporovať empatiu študentov k ľuďom bez domova, ľuďom s ťažkým telesným postihnutím, ľuďom so psychiatrickou diagnózou či k ľuďom, ktorí v minulosti absolvovali výkon trestu odňatia slobody.
2. Dať hlas ľuďom, ktorí ho väčšinou nemajú a nedostávajú.
3. Posilniť našich hercov a herečky cez zdieľanie ich vlastných životných príbehov a odpovedanie rôznych zaujímavých aj ťažkých otázok.

Cielová skupina: Študenti a študentky.

Ľudia bez domova, ľudia s ťažkým telesným postihnutím, ľudia so psychiatrickou diagnózou a ľudia, ktorí v minulosti absolvovali výkon trestu odňatia slobody (všetci títo ľudia sú našimi hercami a herečkami).

Učitelia a učiteľky.

Účastníci: Školy – študenti, študentky, učitelia, učiteľky.
Divadlo bez domova:
organizačný tím, herci a herečky.

Rola ľudí bez domova: Rozprávajúci.

(Rola a aktivity ľudí bez domova/expertov so skúsenosťou)

POPIS

Živá knižnica bola realizovaná ako súčasť programu neformálneho vzdelávania „Žijú medzi nami!“ v rámci výstavy „Dymová hora“, ktorú zorganizovalo Múzeum mesta Bratislavy. Po návšteve výstavy a prvej časti vzdelávacieho programu s pracovníčkami múzea prišli študenti a študentky so svojimi vyučujúcimi (20 – 25 ľudí) do múzejnej kaviarne, kde im organizačný tím divadla predstavil a vysvetlil základné princípy živej knižnice. Bolo tu 5 stolov, na každom z nich papier s napísanou vetou – názvom živej knihy. Študenti a študentky sa prešli okolo všetkých stolov a každý a každá z nich si vybrali jeden, ku ktorému si sadli. Keď všetci sedeli, prišli k jednotlivým stolom naši herci a herečky – živé knihy – a začali rozprávať svoje vlastné príbehy, pričom študentom a študentkám hovorili o dôležitých situáciách, momentoch alebo mílnikoch vo svojich životoch, zvyčajne začínali detstvom a končili súčasnosťou. Keď dopovedali svoje príbehy, študenti a študentky sa ich mohli pýtať na veci, ktoré ich zaujímali – mohli listovať stránkami živej knihy – a knihy odpovedali. Otázky im mohli klásť aj počas toho, ako knihy rozprávali svoje príbehy. Po 15 minútach sa presunuli k inému stolu – k inej živej knihe.

VÝSLEDKY

Dostali sme spätnú väzbu, ktorá vyjadrovala silný dopad na študentov, uvedomenie si faktu, aké rôzne môžu byť životné reality, a ocenenie našich hercov a herečiek. Pre väčšinu študentiek a študentov bola živá knižnica ich prvým osobným kontaktom s ľuďmi bez domova, ľuďmi s ťažkým telesným postihnutím či psychiatrickou diagnózou. Počúvali viaceré silné osobné príbehy a výpovede, reagovali na ne a reflektovali ich, objavovali paralely či odlišnosti od svojho vlastného života, vnímali rôzne motivácie a zdroje na prekonávanie prekážok či náročných situácií, dozvedali sa o zaujímavých alebo nie tak viditeľných aspektoch bezdomovectva či postihnutia. Tieto skúsenosti mali silný a posilňujúci dopad aj na našich hercov a herečky, ktorí a ktoré boli živými knihami. Niektoré z nich vnímali tieto skúsenosti ako terapeutické. Aj keď hovoria, že to nie je vôbec jednoduché, živú knižnicu si veľmi obľúbili a radi by v nej pokračovali.

ĎALŠIE DÔLEŽITÉ INFORMÁCIE

Na túto aktivitu boli naši herci a herečky vyškolení a vyškolené organizačným tímom divadla. Jeho členovia celú aktivitu aj moderovali a aktívne sa jej zúčastnili (je to dôležité pre prípad akejkoľvek náročnej situácie).

Na úplnom začiatku, ešte pred úvodom k samotnej živej knižnici, sme pozvali študentov a študentky, aby sme si v spoločnom kruhu zahrali na hudobné nástroje. V tomto modeli sme pracovali s dvoma skupinami študentov a študentiek, pričom časový rámec bol 30 minút pre skupinu (každý študent si mohol vypočúť a prelistovať 2 knihy – 15 minút jednu).

VOJDITE DO MOJEJ OBÝVAČKY! SOCIÁLNA PRECHÁDZKA OČAMI ĽUDÍ BEZ DOMOVA

Kedy: Od mája 2011 naďalej

Kde: Budapešť, Maďarsko

Kto: Menhely Alapítvány
(Nadácia Menhely)

Webová stránka: <https://menhely-ekh.hu/>

Ciele (zámer): Poskytovať ľuďom bez domova zamestnanie a pracovné skúsenosti, podporovať spoločenský dialóg.

Cielová skupina: Ľudia, ktorí sa chcú rozprávať o bezdomovectve (vo veku 14 – 99 rokov).

Účastníci: Ľudia bez domova a sociálni pracovníci ako turistickí sprievodcovia, dobrovoľnícki tlmočníci.

Rola ľudí bez domova (Rola a aktivity ľudí bez domova/expertov so skúsenosťou):

Turistickí sprievodcovia a sprievodkyne, tvorcovia a tvorkyne trás

POPIS

Prechádzku mestom vytvorili v máji 2011 sociálni pracovníci Nadácie Menhely na základe skúseností zo západoeurópskych krajín. Počas procesu plánovania trasy prechádzky si jednotliví sprievodcovia bez domova spoločne so sociálnym pracovníkom vybrali a určovali konkrétne zastávky a dôležité body. Expert so skúsenosťou vedie väčšinu prechádzok spolu so sociálnym pracovníkom, ktorého úlohou je predstaviť širší kontext aj z pohľadu práva a sociálnej práce a doplniť tak osobný životný príbeh. Vďaka tejto koncepcii je dialóg vytvorený prechádzkami flexibilný: hoci je celkový rámec rovnaký, každá skupina získa obraz o bezdomovectve z jedinečnej perspektívy. Pre mnohých tu ide o prvé otvorené konverzačné stretnutie s osobou bez domova, ale aj s organizáciou pôsobiacou v systéme starostlivosti.

Naše prechádzky navštevujú rôzne skupiny, podporujú ich viaceré bary a niekedy sa na nich podieľajú dobrovoľnícki tlmočníci. Prechádzky ponúkame pre jednotlivcov aj skupinových záujemcov. V minulosti sme zabezpečovali platy pre sprievodcov a koordinátorov na čiastočný úväzok z fundraisingových zbierok a darov, ale v poslednej dobe získavame zdroje prostredníctvom grantov a predaja lístkov.

VÝSLEDKY

Medzi rokmi 2011 a 2020 sme zrealizovali 64 prechádzok pre 890 účastníkov. Prechádzky doteraz prebiehali na piatich trasách v piatich budapešťianskych okresoch. Počas existencie tejto aktivity pracovalo na nej šesť sociálnych pracovníkov a štyria experti so skúsenosťou s bezdomovectvom. V rámci prechádzok boli ako stanovišťa alebo zastávky v prípade zlého počasia už predstavené aj všetky zariadenia a služby Nadácie Menhely. V online tlači vyšli o projekte desiatky článkov, ktoré predstavovali aj ďalšie advokačné aktivity sprievodcov.

ĎALŠIE DÔLEŽITÉ INFORMÁCIE

Prechádzky sa konajú za každého počasia, pretože to pomáha lepšie pochopiť životné podmienky ľudí bez domova. Po prechádzke trvajúcej až jeden a pol hodiny nasleduje hodinový rozhovor v tichom interiérovom prostredí – zvyčajne v priestoroch Nadácie Menhely mimo jej otváracích hodín. Najmladšími účastníkmi našich prechádzok boli študenti strednej školy, najstaršími boli ľudia v dôchodkovom veku.

PREDSTAVENIA S DISKUSIOU

Kedy: Od roku 2006

Kde: Piszatoryho palác,
Bratislava, SK

Kto: Divadlo bez domova

Webová stránka: <http://www.divadlobezdomova.sk/divadlobezdomova/PROGRAM.html>

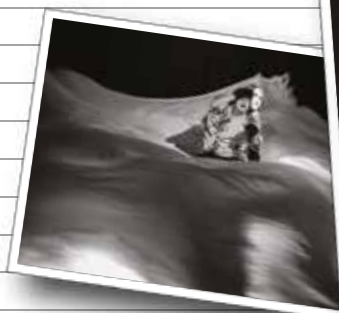
Ciele (zámer): Priniesť publiku jedinečné zážitky.

Cieľová skupina: Široká verejnosť. Aktivitu je možné zamerať na akúkoľvek cieľovú skupinu. V našej histórii sme hrali pre rôzne skupiny ľudí: pre ľudí bez domova, ľudí s telesným postihnutím, študentov, seniorov, odsúdených ľudí vo výkone trestu odňatia slobody, ľudí v psychiatrickej starostlivosti, politikov, profesionálov a aktivistov pôsobiacich v oblasti práce so znevýhodnenými či zraniteľnými ľuďmi.

Účastníci: Herci a herečky Divadla bez domova a široká verejnosť (publikum).

Rola ľudí bez domova (Rola a aktivity ľudí bez domova/expertov so skúsenosťou):

Našimi hercami a herečkami sú ľudia bez domova, ľudia s ťažkým telesným postihnutím a ľudia so psychiatrickou diagnózou.

POPIS

Divadelné predstavenia sú jednou z našich najlepších ukážok dobrej praxe a dlhodobých aktivít, ktoré ponúkame širokej verejnosti.

V súčasnosti máme šesť živých divadelných predstavení a hráme minimálne raz za mesiac. Každé predstavenie sa venuje inej téme a v každom z nich používame aj iné divadelné prostriedky, napr. v hre „Bábka“ hráme s bábkou v životnej veľkosti, hra „Sny“ so surrealistickými prvkami je o svete snov a „Krasojazdkyňa“ je inscenované čítanie z knihy Uršule Kovalyk, princípálky nášho divadla, a zaoberá sa ženskými témami a premenou mladého dievčaťa na slečnu.

Mimoriadne dôležitou súčasťou našich predstavení sú následné diskusie s publikom. Ide o jedinečné chvíle po predstavení, keď sa svetlá pomaly rozsvietia na publikum, ktorému dávame príležitosť klásť otázky. Zvyčajne to najskôr chvíľu trvá, ale len čo je položená a zodpovedaná prvá otázka, ľudia začnú byť zvedaví na mnoho vecí: ako vzniklo predstavenie, ako divadelný súbor pracuje a spolupracuje, ako prebiehajú prípravy či ako vyzerá „nedivadelný“ život hercov a herečiek.

VÝSLEDKY

Môžeme vrelo odporučiť využívanie umeleckých spôsobov zdieľania fenoménu bezdomovectva. V našom prípade sa divadlo ukázalo ako vynikajúci prostriedok – či už pre prácu s hercami a herečkami vnútri nášho tímu, ako aj pre prácu s divákmi a verejnosťou.

Divadelné predstavenia dávajú ľuďom bez domova vzácne príležitosti na výmenu rolí, vystúpia zo svojej obvyklej roly ľudí, ktorí niečo prijímajú od verejnosti (podporu, pomoc), a zmenia sa na ľudí, ktorí spoločnosti niečo ponúkajú a dávajú späť (osobné umelecké zážitky, výsledky svojej vlastnej práce).

Dostali sme silnú spätnú väzbu od žiakov a žiačok základných škôl, ktorí a ktoré zdieľali základné pocity spolupatričnosti. Prekvapilo ich aj to, ako veľa sa mohli naučiť od ľudí bez domova, napr. otvorenosť, oceňovanie obyčajných vecí a domova ako takého.

ĎALŠIE DÔLEŽITÉ INFORMÁCIE

Na naše predstavenia nepredávame lístky, vstup je bezplatný. Po predstavení a diskusii nás diváci a diváčky, ak chcú a môžu si to dovoliť, môžu podporiť dobrovoľným príspevkom (výstupným). Tak sprístupňujeme naše divadelné predstavenia aj znevýhodneným ľuďom.

HOMELESS COMMONS (HC)

Commons sú v zjednodušenom slovenskom preklade spoločné alebo zdieľané zdroje či veci, ktoré prinášajú úžitok celému spoločenstvu alebo komunite, jeho alebo jej členom a členkám, ale nie sú individuálnym vlastníctvom žiadneho ani žiadnej z nich.

Kedy: Od novembra 2017 do súčasnosti.

Kde: Online platforma

Kto: Skupina ľudí, ktorí sú alebo boli bez domova, účastníci sa ako modeli a modelky

Webová stránka: <http://www.homelesscommons.org/>

Ciele (zámer): Táto kampaň bola vytvorená s cieľom ukázať transformáciu životov ľudí bez domova a zásadne zmeniť vnímanie a pohľad verejnosti na nich. Homeless Commons je databáza obrázkov pozostávajúca z fotografií, ktoré ukazujú každodenné scény s účasťou ľudí, ktorí zažili bezdomovectvo. Všetci títo ľudia vopred súhlasili s vlastným fotografovaním, aby pomohli bojovať s predsudkami voči ľuďom bez domova.

Cielová skupina: Reklamné agentúry, grafickí dizajnéri, široká verejnosť.

Účastníci: 13 ľudí sa zúčastnilo štyroch rôznych fotografických stretnutí.

Rola ľudí bez domova (Rola a aktivity ľudí bez domova/expertov so skúsenosťou):

Ľudia bez domova vystupujú ako modeli a modelky na fotografiách. Na niektorých fotografiách vystupujú spolu s dobrovoľníkmi a členmi pracovného tímu Nadácie Arrels.

POPIS

Život na ulici je nepopierateľnou realitou a je s ním ešte stále spájaná veľká stigmatizácia a mnoho predsudkov. Bezdomovecťvo je často spájané s alkoholom, antisociálnym správaním a násilím. Fotografie či obrázky môžu prezradiť o človeku veľa, ale čo sa stane, ak sa pozrieme ešte lepšie? Cieľom Homeless Commons je odhaliť tieto predsudky a vysvetliť, že veci nie sú vždy čierno-biele. Kampaň sa usiluje ukázať iný aspekt ľudí, ktorí prichádzajú do interakcie s inými, vyjadrujú svoje pocity a emócie, spolupracujú na projektoch a predovšetkým chcú zmeniť to, ako ich vníma spoločnosť. Séria snímok zahŕňa aj niektorých dobrovoľníkov a pracovníkov Nadácie Arrels. Tieto fotografie vznikli na rôznych miestach, ktoré obvykle nie sú spájané s bezdomovecťvom: vidiecky hotel, reštaurácia a dokonca aj kancelársky komplex. Fotografie a obrázky sú ponúkané ako kompletná zbierka, v tematických balíkoch alebo samostatne a je možné ich použiť v tlačenej reklame, digitálnych publikáciách, podnikových či firemných materiáloch, na webových stránkach a v iných obchodných kampaniach.

VÝSLEDKY

Najviditeľnejším výsledkom kampane je nárast sebadôvery a pocitu bezpečia, ktoré účastníci získali počas stretnutí. Práca s produkčnými tímami bola pre nich tiež veľmi pozitívnou skúsenosťou.

Na úrovni kampane boli fotografie použité rôznymi organizáciami, napríklad Nadáciou Pasquala Maragalla, ktorá sa venuje boju s Alzheimerovou chorobou. Kampaň zaznamenala široké pokrytie v digitálnych aj tlačených médiách. Celá kampaň Homeless Commons bola tiež ocenená Špeciálnou cenou za Najlepšiu historickú kampaň na medzinárodnom festivale sociálnej reklamy Public Festival 2018.

MYBUDAPEST PHOTO PROJECT (MOJABUDAPEŠŤ)

Kedy: Od roku 2016

Kde: Budapešť, Maďarsko

Kto: Budapest Bike Maffia

Webová stránka: <https://bikemaffia.com/projektek/mybudapest-foto-projekt/>

Ciele (zámer): Vytvoriť a predávať kalendár s fotografiami, ktorých autormi sú ľudia bez domova.

Cieľová skupina: Široká verejnosť

Účastníci: Ľudia bez domova, členovia poroty, pracovníci pouličného časopisu Fedél Nélkül (Bez strechy).

Rola ľudí bez domova (Rola a aktivity ľudí bez domova/expertov so skúsenosťou):

- ľudia bez domova fotografujú
- predajcovia pouličného časopisu (ľudia bez domova) predávajú kalendár na ulici

POPIS

V roku 2019 vyhlásila Budapest Bike Maffia v spolupráci s londýnskou kaviarňou Café Art po štvrtýkrát svoju fotografickú súťaž pre ľudí bez domova. Dobrovoľníci organizácie rozdali účastníkom jednorazové fotoaparáty poskytnuté spoločnosťou Fujifilm Maďarsko, aby prostredníctvom svojich fotografií ukázali mesto tak, ako ho vidia oni sami.

Šesťčlenná porota zložená zo známych umelcov vybrala 50 fotografií, ktoré boli vystavené vo verejnom priestore v centre Budapešti. Návštevníci výstavy mohli hlasovať za svoje obľúbené fotografie na facebookovej stránke MyBudapest Photo Project. 13 najobľúbenejších fotografií sa potom spolu s príbehmi ich autorov ocitlo v Kalendári MyBudapest 2020.

Kalendár, pohľadnice a zápisníky s fotografiami je možné od októbra 2019 objednať na webovej stránke Bike Maffia a kúpiť v niektorých obchodoch a múzeách. Kalendár je k dispozícii aj u predajcov pouličného časopisu Fedél Nélkül (Bez strechy). Celý zisk dostávajú autori, čiže ľudia bez domova.

AUTOR: Róbert Kepe FOTO: Budapest Bike Maffia

VÝSLEDKY

- tisícky ročne predaných kópií
- ľudia bez domova majú finančný príjem
- projekt a fotografie priťahujú pozornosť médií, uskutočňujú sa rozhovory
- projekt môže pokračovať bez časového obmedzenia

MYBUDAPEST

2020

ĎALŠIE DÔLEŽITÉ INFORMÁCIE

Do projektu MyLondon od Café Art sa zapojilo päť miest. V Toronte ho organizuje Charita Ve'ahavta, v New Orleans študenti University of California, v Sydney Wayside Chapel Communication Centre a v Brighton a Hove jeden dobrovoľník. Ide o úspešný a ľahko realizovateľný projekt.

BEZDOMOVECKÉ FONTY

Kedy: Prebieha – od septembra 2014.

Kde: Barcelona, Španielsko

Kto: 12 ľudí, ktorí boli kedysi bez domova, pod vedením komunikačného tímu Nadácie Arrels.

Webová stránka: <http://www.homelessfonts.org/>

Ciele (zámer): Cieľom je zozbierať vzorky rukopisu viacerých ľudí, ktorí žili na ulici, a previesť ich na použiteľný font, čo je zároveň prostriedok na zdieľanie ich príbehov a zvyšovanie povedomia, ktorý možno využiť aj vo fundraisingových kampaniach.

Cielová skupina: Dizajnéri, typografi, široká verejnosť.

Účastníci: 12 ľudí, ktorí majú skúsenosť s bezdomovectvom: José Maria, Stere, Anna Maria, Luis, Francisco, Gemma, Guillermo, José Luis, Juan Carlos, Lorraine, Miquel a Salvador.

Rola ľudí bez domova (Rola a aktivity ľudí bez domova/expertov so skúsenosťou):

Ľudia so skúsenosťou s bezdomovectvom prispievajú do projektu svojím rukopisom a na jednotlivých workshopoch pracujú s dizajnérom.

POPIS

Myšlienka vyplynula zo skutočnosti, že mnoho ľudí, ktorí na ulici žiadajú o pomoc, využíva na to správy alebo odkazy napísané na kartónovom papieri. Vznikol typografický workshop, kde 12 účastníkov rukou vypísalo písmená, číslice, interpunkčné znamienka a ďalšie symboly, ktoré by mohli byť použité na vytvorenie jedinečného a kompletného fontu podľa každého zapojeného jednotlivca. Po naskenovaní zbierok písmen a symbolov boli poslané rôznym dobrovoľníckym typografom po celom svete, ktorí pomohli typografii digitalizovať. Fonty sú dostupné na stiahnutie na webovej stránke, pričom existujú 2 typy používateľskej licencie: profesionálna (240 €) a súkromná (19 €).

VÝSLEDKY

Kampaň si získala široký medzinárodný záujem a bola pokrytá viacerými spravodajskými zdrojmi. Časopis Big Issue v Austrálii použil Luisov font v niektorých svojich článkoch a Big Issue v Japonsku uverejnil rozsiahly článok o projekte. Od začiatku projektu sa každý mesiac predalo priemerne 20 licencií, najväčší dopad však prinieslo mediálne pokrytie, ktoré viedlo k početným diskusiám, prezentáciám a rozhovorom s ľuďmi, ktorí dokázali upriamiť pozornosť a priblížiť svoje skúsenosti s bezdomovectvom.

ĎALŠIE DÔLEŽITÉ INFORMÁCIE

Kampaň si hneď po svojom spustení získala pozornosť nadnárodnej spoločnosti Monotype, ktorá sa viac ako 100 rokov venuje tvorbe a komercializácii typografie. Spoločnosť ponúka bezplatnú distribúciu fontov v USA a pomohla zahrnúť aj verzie na online použitie. Viac informácií nájdete na: <https://www.myfonts.com/foundry/Homelessfonts/>

TWITTER @PLACIDO_MO

Kedy: Od roku 2010 do súčasnosti. Počas pandémie covid-19 sme aktivitu prispôbili tak, aby sme v nej mohli pokračovať z domova.

Kde: Aktivita prebieha každý pondelok od 16:00 do 18:00 v otvorenom centre Nadácie Arrels v Barcelone. Šírená je aj na internete prostredníctvom účtu na Twitteri @Placido_Mo.

Kto: Skupina ľudí, ktorí žijú alebo žili na ulici, koordinovaná a podporovaná členom komunikačného tímu Nadácie Arrels.

Webová stránka: https://twitter.com/Placido_Mo

Ciele (zámer): Cieľom je zhromaždiť hlasy viacerých ľudí, ktorí žili na ulici, podeliť sa o ich zážitky a skúsenosti prostredníctvom Twitteru, ponúknuť ich názory na témy a problémy spojené s chudobou a komunikovať s verejnosťou s cieľom búrať predsudky.

Cieľová skupina: Používatelia Twitteru.

Účastníci: Momentálne sú 4 účastníci, ktorí žili na uliciach Barcelony (Davide, Antonio, Josep a Fran).

Rola ľudí bez domova (Rola a aktivity ľudí bez domova/expertov so skúsenosťou):

Ľudia so skúsenosťou s bezdomovectvom sú protagonistami projektu a delia sa o svoje názory prostredníctvom Twitteru. Vyberajú si témy, ktorým sa budú každý týždeň venovať, príspevky (tweets), ktoré budú uverejnené, a odpovede, ktoré sa dostanú k verejnosti, pričom dostávajú logistickú podporu.

POPIS

Každý pondelok popoludní sa Davide, Antonio, Josep a Fran stretávajú, aby sa stali hlasom @Placido_Mo. Prostredníctvom tohto účtu na Twitteri opisujú od roku 2010 viacerí ľudia, ktorí žili na ulici, svoje zážitky a skúsenosti a ponúkajú svoje názory na témy a problémy súvisiace s chudobou.

@Placido_Mo má viac ako 2 400 sledovateľov. Ide o ľudí z celého sveta, ktorí sa zaujímajú o problémy ľudí bez domova, zdieľajú, odpovedajú a komentujú správy, príspevky @Placido_Mo a povzbudzujú jeho protagonistov.

Účastníci doteraz hovorili o témach ako: čo chýba človeku žijúcemu na ulici?; predsudky, láska, priateľstvo a smrť počas života na ulici; závislosť, chlad a zdravie; ako sa spí v bankomate, v hosteli a v penzióne?; strach; dovolenky/sviatky a ich absencia; a dokonca aj sny a projekty. Počas realizácie aktivity odpovedajú na otázky sledovateľov a občas pozývajú aj ďalších ľudí, aby sa pridali k stretnutiu: sledovateľov, ľudí z magistrátu či radnice, ktorí pracujú s témami bezdomovectva, profesionálov z Nadácie Arrels, ktorí sa môžu vyjadrovať k oblasti dostupnej podpory či bývania, študentov sociálnych odborov či vied atď.

Počas pandémie koronavírusu sme sa museli prispôbiť a realizovať aktivitu z našich domovov...

VÝSLEDKY

Od spustenia @Placido_Mo na Twitteri predstavilo svoje zážitky a skúsenosti z ulice viac ako 30 ľudí bez domova vo viac ako 4 700 tweetoch. Účet dosiahol viac než 2 400 sledovateľov.

Pre účastníkov je projekt @Placido_Mo dôležitý, pretože sa môžu cítiť užitočnými, môžu zdieľať svoje zážitky a skúsenosti a môžu byť vypočutí. Dovoľuje im komunikovať s ľuďmi, s ktorými by inak neprišli do kontaktu, objasňovať pochybnosti a búrať predsudky voči ľuďom žijúcim na ulici. Otázky sledovateľov sa obvykle priamo dotýkajú života na ulici, prístupu k ubytovaniu atď., ale na @Placido_Mo hovoríme aj o priateľstve, samote, láske, detstve a iných každodenných témach a problémoch, aby sme sa so sledovateľmi vzájomne prepájali, podporovali a rovíjali empatiu.

Aktivita slúži aj na budovanie pravidelnosti, rešpektovanie hovoriaceho, zdokonaľovanie vyjadrovania, zvyšovanie tolerancie a pocitu spolunáležitosti so skupinou. Slúži aj na posilňovanie ľudí v rôznych oblastiach. Príkladom je to, že sa mnohokrát objavia témy či problémy, ktoré predtým ľudia nikdy neverbalizovali a teraz sa chcú o ne náhle podeliť, bez ohľadu na to, či tweet zverejníme alebo nie. Slúži aj na verbalizovanie situácií, ktoré prežili, a pocitov a emócií, ktoré doteraz nedokázali vyjadriť slovami. Ďalším príkladom je, že pri riešení viacerých problémov, ako je napríklad mestský plán boja s bezdomovectvom alebo aporofóbiou (strach alebo nenávisť k chudobným), sa účastníci snažia získať informácie, aby pochopili, o čom hovoríme.

Počas pandémie koronavírusu slúžila táto aktivita aj na prekonanie osamelosti a nudy a na motiváciu účastníkov, ktorí boli na dlhé obdobie pripútaní k svojim domovom. Na druhú stranu je zaujímavé sprostredkovať verejnosti situáciu ľudí, ktorí žijú na ulici aj počas núdzového stavu, a vysvetliť, ako sa im žije v takomto období.

POULIČNÉ RÁDIO – HLASY ULICE [STRASSEN RADIO – STIMMEN VON DER STRASSE]

Kedy: Každý štvrtok od 15:00 do 16:00 prostredníctvom rozhlasového vysielania, od roku 2017.

Kde: Vysielanie občianskeho otvoreného kanála (rádiostanice) „Radio Weser TV“, Brémy, Nemecko

Kto: Marcus Rudolph

Webová stránka: <http://bremens.info/>

Ciele (zámer): Pouličné rádio dáva ľuďom z ulice priestor, aby hovorili o témach, ktoré si vyberú, a aby vybrali hudbu, ktorá zaznie počas vysielania.

Cieľová skupina: Ľudia z ulice, ktorí chcú rozprávať o svojich témach a problémoch, a poslucháči otvoreného rozhlasového kanála, ktorých zaujímajú programy o sociálnych témach a problémoch.

Účastníci: Marcus Rudolph a hostia; poslucháči otvoreného kanála.

Rola ľudí bez domova (Rola a aktivity ľudí bez domova/expertov so skúsenosťou):

Marcus Rudolph plánuje a organizuje program, vyberá témy a hudbu na požiadanie. Do svojho vysielania si pozýva hostí, vysiela aj nahraté rozhovory.

POPIS

Otvorený kanál vznikol koncom 70. rokov ako hnutie stojace proti rozvoju súkromného komerčného vysielania. V roku 2017 prišiel Joachim Koldehofe z nemeckých Brém s myšlienkou pouličného rádia. Rozhlasová relácia má dať hlas ľuďom, ktorí sú najviac zasiahnutí chudobou a sociálnym vylúčením. Mnoho ľudí vystupujúcich v rádiu trávi väčšinu svojho času na ulici. Pouličné rádio dáva týmto ľuďom priestor, kde môžu verejne hovoriť o svojich témach a vyberať hudbu. Každotýždenný hodinový program sa vysiela na Brémskom otvorenom kanáli (Radio Weser TV) každý štvrtok od 15:00 do 16:00.

Reláciu Pouličné rádio prevzal krátko po jej vzniku dlhoročný človek bez domova Marcus Rudolph. Marcus vtedy už mal skúsenosti s rozhlasovými programami na otvorených kanáloch.

V priebehu rokov sa koncepcia mierne zmenila. Vyjadrujú sa aj odborníci, ktorí nemajú priamu osobnú skúsenosť s bezdomovectvom, napr. politici, vedci a sociálni pracovníci. Hlavnými témami sú malé domovy, podujatia pre ľudí bez domova, voľby, politika dotýkajúca sa bezdomovectva atď.

VÝSLEDKY

Robiť vlastné rozhlasové vysielanie je skvelá zábava. Môžete si vyberať témy diskusie, akú hudbu budete púšťať, akých hostí pozvete a aké otázky položíte. Mnohí politici, ktorí by inak nemali možnosť prehovoriť k ľuďom bez domova, sú radi, že môžu prísť do rozhlasového štúdia.

Formát otvorených rozhlasových kanálov umožňuje ľuďom bez domova a ľuďom zasiahnutým chudobou vybrať si prácu v mediálnej oblasti. Otvorené kanály často bezplatne ponúkajú základné technické inštrukcie pre začiatočníkov. Žiaľ, dosah nie je veľmi veľký (špecializované médiá).

ĎALŠIE DÔLEŽITÉ INFORMÁCIE

Viac informácií o Marcusovi Rudolphovi:

Vlastný Marcusov portrét:

<http://www.wohnungslosentreffen.de/inhalte-wir/10-marcus>

Novinový článok:

“Radio-Moderator Marcus Rudolph:
Ein Zuhause im Radio” [Radio presenter
Marcus Rudolph: A home on the radio]

<https://taz.de/Radio-Moderator-Marcus-Rudolph/15536233/>

FREISTÄTTER ONLINE ZEITUNG (FREISTATTSKÉ ONLINE NOVINY)

Kedy: Znovu založené v septembri 2014 v nových redakčných priestoroch. Webová stránka opätovne spustená vo februári 2018.

Kde: Online časopis dostupný iba na internete. Sídlo redakcie sa nachádza v dolnosaskom Freistatte v Nemecku.

Kto: Našími redaktormi sú: Hari Januschke, Jens Roggemann, Stefan Kühl, Stefan P. a Thomas Müller-Risse. Niekedy im ako dobrovoľníci asistujú rôzni spoluautori.

Webová stránka: <https://wohnungsls.info/>

Ciele (zámer): Pri písaní pre náš online časopis majú ľudia bez domova a ľudia bez bývania možnosť písať online články svojimi vlastnými slovami – artikulujú ich vlastné perspektívy tém, ktoré pokrývajú všetky aspekty bezdomovectva a chudoby.

Cielová skupina: Primárne ľudia, ktorí sa zaujímajú o všeobecné informácie a dianie vo Freistatte a freistattskej regióne. Sekundárne ľudia, ktorých zaujímajú informácie o bezdomovectve a sociálnych témach z pohľadu ľudí bez bývania, ľudí bez domova a/alebo ľudí zažívajúcich chudobu.

POPIS

Freistattské online noviny boli založené ako lokálny online magazín pre Freistatt a okolitý región. Komunitu Freistattu tvorí približne 560 ľudí, založená bola v roku 1899 ako "robotnícka kolónia" v rozsiahlej močiarnnej oblasti a dnes je domovom najväčšej inštitúcie pomáhajúcej ľuďom bez domova v Dolnom Sasku.

Žije tu asi polovica obyvateľov Freistattu, ktorým pomáha a poskytuje poradenstvo pomoc ľuďom bez domova Nadácie Bethel, ktorá našej redakcii poskytuje priestory, počítače a webový priestor. Redakčný tím nášho online magazínu tvorí 5 laických redaktorov. Redakcia je plnohodnotne a autonómne udržiavaná ľuďmi bez bývania a dobrovoľníkmi – obe tieto skupiny majú predchádzajúce skúsenosti s bezdomovectvom.

Píšeme a informujeme o:

- 1) Lokálne správy, biznis, inštitúcie a vybrané udalosti v našom regióne.
- 2) Témy zo sociálnej oblasti: bezdomovectvo a absencia bývania, politika sociálneho zabezpečenia ako prevencia bezdomovectva a chudoby, všeobecné verejnosprospešné sociálne zabezpečenie. Navštevujeme mnoho podujatí, stretnutí a konferencií – miestnych, regionálnych aj národných.

Účastníci: Redakčný tím pozostáva najmä z troch a viac ľudí bez domova (alebo s minulosťou skúsenosťou s bezdomovectvom) z inštitúcií Nadácie Bethel, ktoré organizujú pomoc ľuďom bez domova vo freistattskom regióne (nemecky „Wohnungslosenhilfe Freistatt“, pod vedením „www.Bethel-im-Norden.de“).

Rola ľudí bez domova (Rola a aktivity ľudí bez domova/expertov so skúsenosťou):

Naši starší redaktori získali rozsiahle odborné znalosti a zručnosti v oblasti spravodajského informovania o udalostiach, ako sú koncerty, festivaly, trhy alebo rôzne umelecké prezentácie. Našou druhou témou sú workshopy, stretnutia a konferencie týkajúce sa najmä bezdomovectva, chudoby a iných sociálnych tém. Dokumentujeme tam naše dojmy prostredníctvom fotografií, poznámok a rozhovorov, ktoré sú neskôr transformované na (snád) čitateľné články uverejňované na webovej stránke nášho online časopisu. Snažíme sa odovzdať naše dlhoročné know-how každému novozapojenému členovi nášho redakčného tímu. Ďalšími aktivitami našich redaktorov sú: spracovanie fotografií, písanie dokumentov, navrhovanie plagátov, brožúr, letákov, príležitostné zdokonaľovanie starších článkov, autonómne spravovanie našej webovej stránky a e-mailových schránok na zdieľanom webovom serveri, príležitostné autonómne získavanie a opravovanie použitých počítačov či iných technických zariadení pre našu kanceláriu. Tieto úlohy vykonávajú členovia nášho tímu podľa svojich vlastných schopností a zručností – na rozdiel od klasického zobrazovania často pasívnych rolí chudobných ľudí bez domova – nám ukazujú široké možnosti sebarealizácie a sebanaplnenia.

VÝSLEDKY

Náš online magazín ponúka prácu laických redaktorov freistattským ľuďom bez domova, ktorí majú záujem písať alebo fotografovať. Môžu sa zdokonaľovať v práci s počítačom, hľadani a skúmaní informácií na internete, úprave fotografií a v navrhovaní a tvorbe webových stránok.

Predpokladáme, že naša webová stránka priniesla Freistattu a Nadácii Bethel, pomáhajúcej ľuďom bez domova, určitú pridanú hodnotu – napriek nášmu neziskovému postaveniu. Od februára 2018 dosiahla naša webová stránka približne 616 000 zobrazení a 220 000 návštevníkov počas obdobia 33 mesiacov. Pre našu malú dedinu to podľa nás nie je zlý výsledok.

ĎALŠIE DÔLEŽITÉ INFORMÁCIE

Ospravedlňujeme sa, prvá a tretia webová stránka z tohto zoznamu a väčšina podstránok je iba v nemčine (až doteraz bola podstatná časť našich poslucháčov a čitateľov len z Nemecka a Rakúska, ale podľa našich skúseností je translate.google.com praktickým nástrojom, ako získať zväčša zrozumiteľné preklady).

- Zoznam našich autorov <https://wohnungslos.info/unsere-autoren/>
- Vybrané články <https://wohnungslos.info/our-project/>
- Iné články o Freistattských online novinách <https://wohnungslos.info/presse-artikel/>

KARANTÉNNE MESTEČKO PRE ĽUDÍ BEZ DOMOVA

Kedy: Marec – jún 2020

Kde: Zlaté Piesky, Bratislava SK

Kto: Hlavné mesto SR Bratislava
Ministerstvo obrany SR (armáda)
Ministerstvo vnútra SR (polícia)
Divadlo bez domova

Webová stránka: <https://bratislava.sk/sk/sprava/bratislava-ma-pripravene-karantenne-mestecko>

Ciele (zámer): Vytvoriť a poskytnúť ľuďom bez domova miesto na absolvovanie karantény počas pandémie covid-19.

Cieľová skupina: Ľudia bez domova s podozrením na covid-19
Ľudia bez domova s pozitívnym testom na covid-19
Sociálni pracovníci
Štátne orgány (polícia, armáda...)
Celá spoločnosť

Účastníci: Priama skúsenosť: sociálni pracovníci z Divadla bez domova.

Rola ľudí bez domova (Rola a aktivity ľudí bez domova/expertov so skúsenosťou):

Spätná väzba o realite a podmienkach ľudí bez domova počas pandémie koronavírusu.

POPIS

Z dôvodu pandémie covid-19 zriadilo hlavné mesto SR Bratislava (Magistrát mesta Bratislavy) v spolupráci s inými verejnými a štátnymi subjektmi a inštitúciami (Slovak Aid, Ozbrojené sily SR, Policajný zbor SR), s podporou súkromných spoločností (IKEA, Nadácia Tatra banky, Avion, JUMP Soft...), mimovládnych organizácií pracujúcich s ľuďmi bez domova v Bratislave a viacerých jednotlivcov karanténne mestečko (KM) pre ľudí bez domova na Zlatých pieskoch.

Jedným z prvých oficiálnych miest na zvládanie pandémie na Slovensku bola Bratislava – hlavné mesto Slovenska – pod vedením primátora Matúša Valla. Medzi prvé kroky prevencie a zvládania šírenia vírusu patrilo vybudovanie miesta, kde by mohli zotvať ľudia bez domova, ak:

1. je podozrenie, že by mohli byť infikovaní (čakanie na testovanie a/alebo výsledky testu) – ZÓNA A

2. bol výsledok ich testu na covid-19 pozitívny a nie je nutná ich hospitalizácia – ZÓNA B
3. sa zotavujú z ochorenia covid-19, ich test bol negatívny, ale stále sú v karanténe – ZÓNA C
KM bolo postavené za 3 týždne a bolo v prevádzke 2 mesiace, kým pandémia na Slovensku ustúpila.

Kapacita KM bola 50 ľudí s možnosťou rozšírenia na 200 ľudí.

V KM pracovali traja ľudia z Divadla bez domova – sociálna pracovníčka, sociálny pracovník a vodič sanitky.

AKTUALIZÁCIA: V októbri 2020 bolo KM opätovne zriadené a otvorené na inom mieste Bratislavy. Od marca 2020 do júna 2021 absolvovalo karanténu v KM viac ako 250 ľudí, ktorí mali pozitívny výsledok testu na covid-19.

VÝSLEDKY

KM bolo veľmi úspešné, pretože pomohlo všetkým ľuďom bez domova, ktorí museli absolvovať karanténu. Všetci ľudia sa do veľkej miery zotavili zo svojich zdravotných problémov, nielen z ochorenia covid-19, ale zlepšil sa aj ich celkový stav, a pri spätnej väzbe si všetci veľmi pochvalovali svoj pobyt v KM.

Všetky organizácie pracujúce s ľuďmi bez domova, mestská polícia, štátna polícia a nemocnice vedeli o možnosti umiestniť ľudí s podozrením na koronavírus v KM.

Sociálni pracovníci vytvorili „manuál protokolov“ pre fungovanie KM, ktorý možno v prípade potreby jednoducho použiť aj v budúcnosti.

Po uzavretí KM je všetok materiál (hygienické potreby a produkty, kombinézy a ochranné prostriedky pre pracovníkov atď.) uskladnený pre prípad budúcej potreby.

ĎALŠIE DÔLEŽITÉ INFORMÁCIE

Všetky informácie sú dostupné v slovenčine na bezplatné použitie alebo ako inšpirácia. Núdzový stav poukázal na potrebu vybudovať podobné zariadenie pre ľudí bez domova – ako miesto na liečenie či zotavovanie.

Jedným z rozhodujúcich faktorov pri podobných projektoch je miesto, kde by bolo možné podobné zariadenie zriadiť a vybudovať. To je v súčasnosti výzvou aj pre mesto Bratislava, preto veľmi odporúčame uvažovať o vhodných miestach v každom meste – ľahko dostupné (sanitka), s hygienickými zariadeniami (voda, sprchy, WC), s možnosťou ubytovania, ideálne spojené s prírodou (lúka, park, jazero).

PODROBNÉ POPISY PRÍKLADOV DOBREJ PRAXE

VZDELÁVANIE

27 Informácie o bezdomovectve z prvej ruky –
Program pre inkluzívnu spoločnosť od ľudí bez domova

MÉDIÁ

32 Miquel, 15 rokov na ulici

KULTÚRA

37 Festival ERROR –
Medzinárodný festival bezdomoveckých divadiel

AKTÍVNE OBČIANSTVO

42 Wohnungslosentreffen – Stretnutie ľudí bez domova

INFORMÁCIE O BEZDOMOVECTVE

Z PRVEJ RUKY

PROGRAM PRE INKLUZÍVNU SPOLOČNOSŤ OD ĽUDÍ BEZ DOMOVA

KTO: Experti so skúsenosťou (ľudia, ktorí vo svojom živote sami zažili bezdomovectvo).

CIELE (ZÁMER): Zvyšovanie povedomia, sociálne scitlivosťovanie.

CIEĽOVÁ SKUPINA: Študenti a dospelí.

ÚČASTNÍCI: Experti so skúsenosťou, sociálni pracovníci a účastníci.

KEDY: Prebieha.

KDE: V interiéri alebo exteriéri.

WEBOVÁ STRÁNKA: www.menhely-ekh.hu,
www.fedelnelkul.hu/

elso-kezbol-a-hajlektalansagrol/

**AKÉ NÁROČNÉ NA ZREALIZOVANIE A UDRŽIAVANIE/
POKRAČOVANIE:** 4

AKO DLHO TO MÔŽE FUNGOVAŤ: Bez obmedzenia
MINIMÁLNY A MAXIMÁLNY POČET ĎALŠÍCH PORADCOV: 1-

POČET ĎALŠÍCH EXPERTOV SO SKÚSENOSŤOU: 1-
VÝŠKA MINIMÁLNE POTREBNÝCH ZDROJOV: 0 EUR

CITÁT

„NIKTO SO MNOU NIKDY NEHOVORIL O BEZDOMOVECTVE S TAKOU OTVORENOSŤOU A HUMOROM. MYSLÍM, ŽE KAŽDÝ BY SA MAL ZÚČASTNIŤ TEJTO NETRADIČNEJ HODINY.“

– Anna, jedna z našich študentiek.

POPIS AKTIVITY

Bezdomovecťo je jedným z najmenej pochopených problémov spoločnosti a zároveň jedným z najviac stigmatizovaných. Cieľom nášho programu je šíriť lepšie pochopenie bezdomovecťva, a tým vytvoriť inkluzívnejšiu spoločnosť. Okrem toho je náš program zameraný na zlepšenie schopností a zručností našich expertov so skúsenosťou, a tým aj na zvýšenie kvality ich života.

Myšlienka scitlivovacieho programu pochádza od Gyulu Baloga, muža bez domova, ktorý bol jedným z pouličných predajcov časopisu Fedél Nélkül (v slovenčine: Bez strechy), ktorý tvoria a distribuujú ľudia bez domova. S každým časopisom rozdával svojim zákazníkom aj svoje spomienky. To si všimol jeden stredoškolský učiteľ a pozval ho, aby spravil prezentáciu pre jeho triedu. Gyula študentom rozprával o svojom živote a boji s bezdomovecťvom, čo malo na študentov hlboký dopad. Všetci odchádzali presvedčení, že otvorená konverzácia medzi človekom bez domova a triedou plnou študentov zmenila život všetkých účastníkov k lepšiemu. Po tejto prvej prezentácii nasledovali mnohé ďalšie, až sa to nakoniec rozšírilo na program, ktorý prebieha už jedenásty rok a zamestnáva dvanásť prezentujúcich. Naše skúsenosti z návštev a stretnutí ukazujú, že tieto konverzácie majú silný dopad a prínos nielen pre mladú generáciu, ktorej hodnoty sú formované v tomto veľmi dôležitom veku, ale aj pre dospelých.

TRI ZÁKLADNÉ AKTIVITY

NETRADIČNÁ HODINA/INTERAKTÍVNA PREZENTÁCIA:

Prezentáciu začíname rozhovorom, do ktorého je zapojený moderátor, ktorý sám zažil bezdomovecťvo. Táto konverzácia pomáha účastníkom získať základné informácie o spoločenských, ekonomických a ľudskoprávnych aspektoch bezdomovecťva a poskytuje platformu na zdieľanie ich vlastných skúseností a možných predsudkov. Potom jeden muž a jedna žena hovoria o okolnostiach, ktoré viedli k ich bezdomovecťvu, a o tom, ako ich to emocionálne ovplyvnilo. Rozprávajú tiež viac o ich súčasnom živote a plánoch do budúcnosti. Tretím krokom prezentácie je hra založená na hraní rolí, počas ktorej môžu účastníci zažiť stereotypné situácie spojené s bezdomovecťvom. Tieto hry sú zamerané na scitlivovanie účastníkov. Tým, že preberú na seba rolu človeka bez domova, dostávajú príležitosť zažiť predsudky, zatiaľčo naši experti so skúsenosťou vystupujú a reprezentujú väčšinu spoločností (partnerský pár, polícia, sociálny pracovník atď.).

KOMUNITNÉ JEDLO (OBED ALEBO VEČERA):

Členovia určitej komunity (trieda študentov, skupina zamestnancov, skupina priateľov) sa stretávajú, aby sa najedli pri stoloch s pripraveným jedlom. Pri každom stole je jedným z hostí osoba, ktorá zažila bezdomovecťvo, a zapája sa do konverzácie s ostatnými hosťami. Program Komunitné jedlo odporúčame pre charitatívne akcie alebo programy zamerané na scitlivovanie spoločnosti.

ŽIVÁ KNIŽNICA: (živú knižnicu Divadla bez domova nájdete na stranách 6 – 7)
Knihami „Živej knižnice“ sú ľudia, ktorí obvykle reprezentujú skupiny stigmatizované

FOTO: Fedél Nélkül + László Nagy + Adél Jóború + Sergey Markosov + András Péter Németh

spoločnosťou. Títo ľudia sú často obeťami diskriminácie. Ľudia, ktorí prídu do našej knižnice, si môžu „požičať knihu“ a prostredníctvom rozhovoru s ňou získať vhľad do života človeka bez domova. Rozhovory prebiehajú vo dvojiciach alebo malých skupinách a pomáhajú našim „čitateľom“ lepšie pochopiť, ako vyzerá chudoba v oblasti bývania, či už na úrovni jednotlivca alebo spoločnosti ako takej.

Naši prezentujúci ľudia bez domova pochádzajú z radov dlhoročne aktívnych pouličných predajcov časopisu Fedél Nélkül a z radov aktivistov skupiny Mesto pre všetkých, založenej ľuďmi bez domova. Prezentujúcim niekedy poskytujú podporu a pomoc sociálni pracovníci, napríklad pracovníci časopisu Fedél Nélkül, a ďalší odborníci.

Hlavnou myšlienkou programu je, aby ľudia bez domova sami za seba iniciovali verejnú diskusiu. Pôsobia ako lídri a organizátori programu, pretože oni sami majú všetky dôležité osobné, sociálne a profesionálne informácie, ktoré sú potrebné, a dokážu ich tiež podať a vysvetliť. Sociálni pracovníci a podporujúca organizácia sú tu iba nato, aby zabezpečili infraštruktúru alebo ďalšiu podporu.

Každomesačné stretnutia a pravidelné kluby prezentujúcich pomáhajú udržiavať ich neustály rast. Vedie ich jeden expert so skúsenosťou (iniciátor) a sociálny pracovník a prebiehajú demokraticky. Tu sa navzájom spoznávame, dozvedáme sa viac o pozadí každého z nás, trénujeme, diskutujeme o našich procesoch a formulujeme nové plány. Prijímajúce a podporujúce prostredie prezentácií aj klubov pomáha rozvoju komunity. Ako sa prezentujúci prostredníctvom príbehov a spolupráce navzájom spoznávajú, rastie aj ich sebavedomie, schopnosti, zručnosti a kompetentnosť.

OD PLÁNOVANIA PO REALIZÁCIU

Jedinými vecami potrebnými na začiatok (napríklad pri príprave alebo záujme prísť do školy) sú odhodlanie a motivácia, ku ktorým môže prísť napríklad v rámci pravidelnej spolupráce medzi sociálnou pracovníčkou a jej klientom. S rastom programu rastú aj náklady na jeho organizáciu, pribúda množstvo práce a nároky na infraštruktúru. Na zabezpečenie komunikácie a spolupráce s inštitúciou aj sociálnej podpory stačí jeden človek. Z hľadiska dlhodobej realizácie je najdôležitejším krokom nájsť angažovaného experta so skúsenosťou. Táto osoba potom môže prijať a vyškoliť ďalších, ktorí sa zdajú byť vhodní pre program na základe ich príbehu, komunikácie a toho, či svoje zážitky a skúsenosti spracovali, aby ich mohli zdieľať so spoločnosťou. So 4 – 6 vyškolenými expertmi so skúsenosťou možno začať oslovovať školy. Odvážlivci môžu začať oslovovať aj spoločnosti či firmy.

NA ČO TREBA MYSLEŤ

Sociálna a emocionálna podpora: dobrovoľnícka či spontánna sociálna práca môže byť vzhľadom na neustále sa meniace podmienky ľudí bez domova plytvaním silami. Preto je rozhodujúce, aby sa podporovala ich sociálna a emocionálna pohoda, čo pomáha dlhodobo udržať ich nasadenie a motiváciu. Čím stabilnejšia je životná situácia, zdravie, duševný a emocionálny stav prezentujúceho, tým pevnejší a istejší je program z pohľadu plánovania a dlhodobej udržateľnosti.

Je nevyhnutné jasne určiť a zdefinovať hranice, založené na vzájomnej dôvere medzi sociálnym pracovníkom a prezentujúcou osobou bez domova. To by malo začať odstránením hierarchických štruktúr a byť udržiavané otvorenou mysľou.

Prezentujúci by sa mali cítiť ako rovníceční partneri a každý by mal dostávať pozitívnu spätnú väzbu, primeranú ich možnostiam a schopnostiam.

Je dôležité mať na pamäti, že vzdelávací a školiaci proces sa nikdy nekončí, experti so skúsenosťou sa učia každý deň a, ideálne, spolupracujú ako komunita.

Spätná väzba je jadrom všetkého. Po každej prezentácii by skupina mala prediskutovať a rozobrať, čo sa stalo, a ak je to potrebné, mali by sa zväziť aj osobné stretnutia zamerané na spätnú väzbu. Na jednej strane reakcie účastníkov, na druhej vnútroskupinová komunikácia, ktorá môže upriamiť pozornosť na potrebu ďalšej podpory.

Najdôležitejšími pravidlami sú demokratický proces, sledovanie nášho spoločného cieľa (scitlivosť) a prístupovanie ku všetkým našim členom s empatiou, nediskriminačne, bez hodnotenia a posudzovania.

Ide o autenticnosť, nie o dokonalosť!

VÝSLEDKY

Tento program inšpiruje všetkých účastníkov (či už prezentujúcich, podporovateľov alebo poslucháčov), aby trénovali správanie založené na rešpekte, navzájom pestovali profesionálne a osobné vzťahy, zdieľali názory a spolupracovali na dennej báze. Vďaka autentickej, profesionálnej a obľúbenej scitlivovacej iniciatíve tento program zvýšil reputáciu Nadácie aj ľudí bez domova. Je dôležité poukázať na to, že aktivity ľudí bez domova, ktorí sa objavujú v rolách prezentujúcich a sprostredkovateľov, pomáhajú zvyšovať ich sebavedomie a vlastnú hodnotu, ale aj to, ako ich vníma spoločnosť. Program nám tiež pomohol osloviť spoločenské skupiny, ktoré nám rozšírili obzor a možnosti: naša účasť na vzdelávaní mládeže a naše prepojenie s komerčným sektorom je príležitosťou na uskutočnenie zmeny vo svete a predstavuje tiež obrovskú zodpovednosť, ktorú neberieme na ľahkú váhu.

Počas 10 rokov programu EKH bolo pod vedením 133 prezentujúcich zorganizovaných 632 prezentácií v 232 hosťovských inštitúciách. Oslovili sme viac ako 16 000 študentov a dospelých.

SPÄTNÁ VÄZBA

Od účastníkov: „Očakával som, že sa tu objavia štyria ľudia a pokúsia sa nás presvedčiť, že by sme mali podporovať tých alkoholikov, ktorí sa každý jeden deň len tak flákajú na ulici, ale to sa ani zďaleka nestalo.“

Od tvorcov: „Najlepšie na tom je, že teraz vidím, aký to má pre nás zmysel, že to robíme. Keď ideme do školy, sedíme na týchto „netradičných hodinách“ a po ich skončení za nami ešte prídu niektorí študenti, aby sa s nami porozprávali alebo nás len objali. Potom viem, že to stálo za to.“

Z tlače: „Za tých pár hodín som toho veľa získal, napriek tomu, že som sa ako profesionálny novinár téme bezdomovectva už nejaký čas venoval. Som si istý, že tých, pre ktorých bol prvým stretnutím s bezdomovectvom, tento workshop zmenil – v dobrom. Toto je spôsob, ako sa usilovať o tolerantnejšiu spoločnosť: inovatívne, chytré a vzrušujúce prístupy.“

<http://www.szeretlekmagyarorszag.hu/egy-orara-hajlektalanok-lettek-a-budapesti-iskolasokbol/>

MIQUEL, 15 ROKOV NA ULICI

KTO: Miquel Fuster/Juan Lemus

CIELE (ZÁMER): Scitlivovať prostredníctvom osobnej skúsenosti.

CIELOVÁ SKUPINA: Používatelia internetu, široká verejnosť.

ÚČASTNÍCI: Miquel Fuster, Juan Lemus

KEDY: Od decembra 2007 do súčasnosti.

KDE: Barcelona

WEBOVÁ STRÁNKA: www.miquelfuster.com

AKÉ NÁROČNÉ/JEDNODUCHÉ NA ZORGANIZOVANIE/ZREALIZOVANIE: 4

AKO DLHO TO MÔŽE FUNGOVAŤ:

Dovtedy, kým to expert so skúsenosťou chce a dokáže robiť.

MINIMÁLNY A MAXIMÁLNY POČET ZAPOJENÝCH PROFESIONÁLOV:

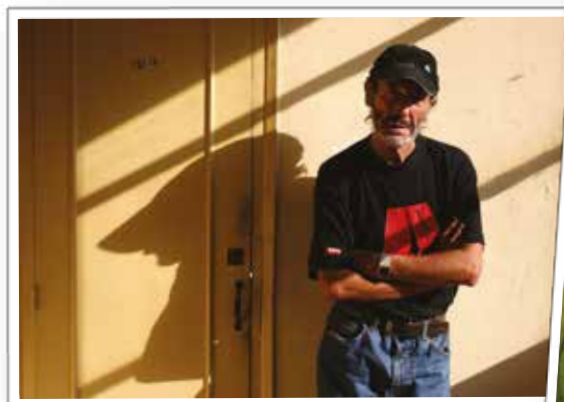
Minimálne jeden a maximálne traja.

MINIMÁLNY A MAXIMÁLNY POČET ZAPOJENÝCH EXPERTOV SO SKÚSENOSŤOU:

Tolko, koľkí by sa chceli zúčastniť ako modeli či spolupracujúci.

VÝŠKA MINIMÁLNE POTREBNÝCH ZDROJOV:

2 500 € na rozbehnutie. 600 € – 1 000 € ročne.

CITÁT

„STRÁVIL SOM PÄTNÁŠŤ ROKOV SVOJHO ŽIVOTA BLÚDENÍM PO ULICIACH S ALKOHOLOM AKO MOJÍM JEDINÝM, AJ KEĎ NIE SVÄTÝM, ANJELOM STRÁŽNYM.“

– Miquel Fuster

POPIS

Projekt mal zámer zvýšiť povedomie o rizikách bezdomovectva, pričom sa chcel orientovať na dva ciele: vysvetliť zložité podmienky, s ktorými sa vysporadúva človek žijúci na ulici (aj tie podobne zložité, ktorým čelí pri vymaňovaní sa z bezdomovectva), a povzbudiť ľudí k zapojeniu sa s pomocou Nadácie Arrels.

Pre jednotlivcov, ktorí zažili bezdomovectvo a podarilo sa im dosiahnuť určitú základnú stabilitu, sa otázka „ako využiť svoj čas?“ stane zásadným problémom. Počas procesu zotavovania navrhol Miquel Fuster svojmu sociálnemu pracovníkovi, že namiesto navštevovania umeleckých a remeselných kurzov, čím bola podmienená štátna finančná pomoc, by mal robiť to, čo vie najlepšie – kresliť a maľovať. Predtým ako sa ocitol na ulici, pracoval Miquel ako ilustrátor agentúry Selecciones ilustradas, ktorá spolupracovala s vydavateľmi vo Švédsku a Anglicku. Jeho život sa zmenil k horšiemu po tom, ako sa rozviedol, zhorel mu dom a záujem o komiksový priemysel klesal kvôli rastúcej popularite videohier. Aj keď žil na ulici, stále maľoval malé akvarely, ktoré predával turistom v Barcelone a jej okolí.

V roku 2007 Miquelovi ponúkli spoluprácu s komunikačným tímom Nadácie Arrels a možnosť podeliť sa o svoje osobné skúsenosti s bezdomovectvom a chudobou. Najskôr bol požiadaný o zdieľanie svojich skúseností so skupinami študentov, ktorí Nadáciu navštívili (asi 4 200 ročne). Potom bol vyzvaný, aby ilustroval časť bulletinu, ktorý bol raz mesačne zasielaný členom a darcom Nadácie Arrels. Kvalita jeho kresieb a textov viedla k myšlienke vytvoriť mu priestor na vyjadrenie sa prostredníctvom jeho umenia. Vznikol blog s názvom Miquel, pätnásť rokov na ulici: Blog pre návrat k maľovaniu, v ktorom sa mohol podeliť o svoje zážitky, skúsenosti a predstaviť svoju prácu.

Na blogu Miquel popisuje svoje osobné zážitky zo života na ulici: zneužívanie, diskrimináciu, apatiu. Píše tiež o ťažkostiach a tragédiách ďalších ľudí bez domova, s ktorými sa stretol, a o príbehoch ľudí, s ktorými trávi čas pri víne či nocľahu. Ľudia, ktorí si rovnako ako on nikdy nedokázali predstaviť, že by nakoniec žili na ulici. Svoj podiel na tom si priznáva ťažko, ale čestne. Jeho tvorba zaujala vydavateľstvo Glénat, ktoré v roku 2010 vydalo prvý grafický román vychádzajúci z blogu: Miquel, pätnásť rokov na ulici.

Román si získal veľkú mediálnu pozornosť. Miquel dával rozhovory prakticky všetkým dôležitým novinám a bol pozvaný do mnohých rozhlasových a televíznych relácií. Na komiksovom kongrese v Barcelone získal aj cenu čitateľov za najlepšiu prácu španielskeho autora.

V nasledujúcom roku vydalo vydavateľstvo Glénat druhý Miquelov román s názvom Miquel, pätnásť rokov na ulici: Budete plakať tam, kde vás nikto neuvidí, a krátko potom vyšiel tretí diel Miquel, pätnásť rokov na ulici: Barcelona bezo mňa.

Miquel zamýšľal naďalej pokračovať vo vydávaní svojich príbehov, vydavateľstvo však hlboko zasiahla hospodárska kríza a bolo nútené ukončiť svoju činnosť. V roku 2016 prišiel pôvodný editor Félix Sabaté s nápadom vytvoriť antológiu Miquelovej tvorby, ktorá bola ešte toho roku vydaná ako Miquelovo kompletne dielo, pätnásť rokov na ulici.

V rokoch 2012 až 2015 Miquel spolupracoval s novinami 20minutos a každé

dva týždne prispieval obrázkom, aj keď neskôr už iba raz za mesiac. Vyberal témy týkajúce sa mesta, ľudí na ulici (pouliční umelci, podvodníčkovia, ľudia pracujúci v sexbiznise atď.) a ich problémov (protispoločenské správanie, neistota zamestnania), ktoré reflektoval a zobrazoval v kreslenom skeči, ktorý bol vždy priložený k novinovému článku súvisiacemu s témou, ktorú si Miquel vybral. To mu tiež umožnilo zarobiť si peniaze navyše.

Spolu s grafickými románmi si vyhladala Miquela aj fakulta sociálnej práce na Barcelonskej univerzite a ďalšie fakulty v Španielsku (A Coruña, Cuenca, Madrid). Bol pozvaný na komiksové veľtrhy (Navarra, Zaragoza, Mallorca), umelecké festivaly (Pistoia, Taliansko, 2012), spisovateľské veľtrhy (Segovia, 2016) a prednášky pre iné organizácie (ACCEM, Madrid, 2013; Cruz Roja Galicia, Santiago de Compostela, 2019). Svoju tvorbu predstavil aj na samostatných výstavách (Facultad de bellas artes, Universidad de Barcelona, 2015; Galeria Sicart, Vilafranca, 2017) a kolektívnych výstavách (Reial Cercle Artistic de Barcelona, 2015).

Miquel tiež mnohokrát prednášal a diskutoval so študentmi základných a stredných škôl, skautskými oddielmi atď. Vždy je ochotný zvyšovať povedomie o tejto problematike. „Keby som to neurobil,“ vysvetľuje Miquel, „tak by týchto pätnásť rokov určite bolo úplnou stratou času. Dúfam, že poslúžia aspoň nato, aby som sa mohol podeliť o svoje skúsenosti s ostatnými.“

OD PLÁNOVANIA PO REALIZÁCIU:

Podmienky sú celkom jednoduché. Okrem domény alebo webovej stránky, kde je umiestnená umelecká tvorba, počítača, skenera alebo digitálneho fotoaparátu, bude potrebný aj materiál pre umelca, ako sú maliarske a kresliace potreby, skicáre, zošity atď.

PROCES:

1. Identifikujte a uveďte zoznam tém, ktorým sa chcú umelci venovať. Môže to zahŕňať osobné skúsenosti, ktoré chcú povedať a zobraziť, alebo iné témy týkajúce sa bezdomovectva (vysoké životné náklady, spôsob, ako sa povýšenecky nazerá na ľudí bez domova, atď.).
2. Návrh postupu. Ak chce umelec zobraziť príbeh realistickejšie, je možné odfotografovať miesta, kde sa udalosti stali, ľudí, s ktorými prišiel do kontaktu, atď.
3. Úpravy a tlač fotografií podľa požiadaviek umelca.
4. Umelcove kresby.
5. Skenovanie hotovej práce a jej zverejnenie na internete.
6. Propagácia projektu prostredníctvom online platforiem, tlačených materiálov (časopisy, letáky), sociálnych sietí, newsletteru atď.

Začalo sa to veľmi spontánnym, prirodzeným spôsobom. Ráno sme spolu chodievali na kávu a Miquel opakovane rozoberal viaceré situácie zo svojich zážitkov človeka bez domova, ale aj zo svojho predchádzajúceho života. Potreboval sa vyjadriť a svojimi príbehmi nezamýšľane upriamil pozornosť na viacero problémov, ktoré boli spoločné pre mnoho ľudí v rovnakej situácii, v akej bol on sám. Prečo nevyrozprávať tieto príbehy prostredníctvom jeho schopností a zručností? Preto sme sa rozhodli vytvoriť mu blog. Na začiatku to bol jediný obrázok alebo malba s textom, ktorý s nimi súvisí. Po niekoľkých dňoch kreslenia a písania prišiel Miquel s výsledkom, ktorý bol naskenovaný a uverejnený na jeho blogu.

Ale boli aj príbehy, ktoré bolo treba vyrozprávať cez viacero obrázkov. Napríklad bezdôvodný útok mládeže, ktorý zažil v „oblasti starého prístavu“ v Barcelone. Nápad sprostredkovať to cez kreslené skeče vznikol z kreslenia na papierové servítky počas našich stretnutí pri káve. Začal si robiť poznámky a vypracoval niekoľko návrhov štruktúry, poradia skečov, a poprosil ma, či by som nemohol urobiť nejaké fotografie, ktoré by mohol použiť ako referenciu pre svoje kresby. Urobili sme niekoľko fotografií, ktoré boli po procese úprav vytlačené vo veľkostiach, ktoré Miquel požadoval. Toto bola prvá časť toho, z čoho sa časom vyvinuli tri grafické romány.

RIADENIE (MANAŽMENT):

Účastníci musia byť plne podporovaní, najmä keď hovoria o ťažkých a zložitých témach. Účastníci musia vedieť, že nie sú sami a môžu sa úplne slobodne rozhodnúť, o ktoré veci a témy sa chcú podeliť, o akých témach a problémoch sa im hovorí dobre. Je dôležité mať radosť z tvorivého procesu a, pokiaľ je to možné, privítať chyby: termíny nemusia byť dodržané kvôli zmenám a problémom v každodennom živote, ale pripravenosť na to a flexibilita obvykle vedú k lepším výsledkom. Pre umelca by mal byť proces čo najjednoduchší.

VÝSLEDKY

Výsledky tejto aktivity možno vnímať na viacerých úrovniach. Napríklad na účastníckej – keď Miquel kreslil komiks, viacerým ponúkol, aby sa v grafickom románe predstavili ako modeli či modelky, čo sa prejavilo zvýšením ich sebavedomia vďaka tomu, že o nich a ich príbehy prejavil záujem. Skúsenosti s Miquelom nás povzbudili, aby sme aj ďalším ľuďom ponúkli možnosť pripojiť sa ku komunikačnému tímu a podeliť sa o svoje príbehy najmä so školami, ktoré nás navštevujú. Je ťažké zrátať počet ľudí oslovených za 12 rokov trvania projektu, ale odhadom sú ich určite tisíce. V súčasnosti (október 2020) má naplánované dve nové prednášky a diskusie (jednu so školou dizajnu a druhú online so španielskymi študentmi z Parížskej univerzity). Osobné svedectvo človeka, ktorý ulicu zažil a tieto skúsenosti zrozumiteľne vysvetľuje, mení pohľad mnohých študentov nielen z Barcelony. Miquel bol pozvaný na umelecké festivaly a prednášky na rôznych univerzitách v Španielsku a Taliansku. Niektorí profesionáli z Nadácie Arrels mali to šťastie, že mohli s Miquelom cestovať. Na mediálnej úrovni pritiahla pozornosť médií skutočnosť, že človek, ktorý žil na ulici, rozpráva svoje zážitky a skúsenosti prostredníctvom umeleckého vyjadrovania sa. Rozhovory v televízii sa okrem posilnenia samotného protagonistu odrazia aj v tom, že sa do povedomia nového publika dostáva i celá organizácia, a následne sa teda objaví aj viac záujemcov o dobrovoľníctvo a zvýši sa počet partnerov alebo darcov. Z ekonomického pohľadu dostala Nadácia v prípade grafických románov percentuálny podiel z každého vydania a podarilo sa jej získať odmeny z priameho predaja kníh.

SPÄTNÁ VÄZBA

Od účastníkov: „Som vd'ačný za blog a grafické romány, za to, že nám poskytli platformu na zdieľanie činnosti Nadácie Arrels a jej poslanie pomáhať ľuďom zotaviť sa z tejto každodennej nočnej mory, ktorá ich nad'alej nemilosrdne zožiera.“ (Miquel Fuster)

Od realizátorov: „Miquelov hlas a práca zasahujú nové publikum silnejšie, ako by to dokázala akákoľvek organizácia. Podáva zážitky a skúsenosti z prvej ruky a jeho svedectvo je silným empatizujúcim činiteľom.“ (Juan Lemus)

Z tlače: „Miquelova práca zobrazuje našu ľahostajnosť a necitlivosť voči tým, ktorí prišli o všetko. Teda naše kolektívne, spoločenské a ľudské zlyhanie.“ (Manuel Barrero, *Tebeosfera*, 2010), „Osamelosť,“ ktorú niektoré skeče zobrazujú, čitateľa naozaj hlboko zasiahne.“ (Lidia Penelo, *Público*, 2010)

TLAČ: https://elpais.com/sociedad/2013/10/16/actualidad/1381950207_945430.html,
<https://www.lavanguardia.com/vida/20191130/471961546355/dormir-en-la-calle-en-alerta-constante.html>,
<https://www.lavanguardia.com/vida/20100430/53917172391/cuando-eres-indigente-causa-mas-dolor-la-compasion-que-el-desprecio.html>, <https://xarxanet.org/social/noticies/miquel-fuster-el-fred-es-horrible-se-t-posa-dins-i-et-torna-boig-nomes-te-una-peculiaritat-que-et-treu-la-por>, https://cat.elpais.com/cat/2016/04/01/catalunya/1459496442_986916.html, <https://www.elperiodico.com/es/onbarcelona/a-la-ultima/20190405/barcelona-en-vinetas-7388461>, https://www.lavozdegalicia.es/noticia/santiago/2019/10/17/miquel-fuster-dibujante-calle-mundo-luz/0003_201910517C3995.html
 ROZHLAS: <https://miquelfuster.com/2016/08/10/entrevista-en-el-programa-hoy-por-hoy-de-la-cadena-ser/>
 TELEVÍZIA: <https://www.rtve.es/alcarta/videos/linformatiu/entrevista-linformatiu-cap-setmana-miquel-fuster-va-viure-15-anys-carrer-explica-seva-experiencia-comic/3699065/>, <https://www.rtve.es/alcarta/videos/vespre-a-la-2/vespre-2-miquel-fuster/3599765/>, <https://www.rtve.es/alcarta/videos/tenemos-que-hablar/tenemos-hablar-miquel-fuster-pasado-15-anos-viviendo-calle/1842130/>

FESTIVAL ERROR

MEDZINÁRODNÝ FESTIVAL BEZDOMOVECKÝCH DIVADIEL

KTO: Umelci a divadelné súbory, ktorých členmi a členkami sú ľudia bez domova, bývalí ľudia bez domova a iné zraniteľné skupiny či jednotlivci.

CIELE (ZÁMER): Poskytnúť priestor na prezentáciu divadelného umenia, zdieľanie, vzájomnú inšpiráciu a učenie sa, a dať tak „hlas“ tým, ktorí ho inak nemajú.

CIELOVÁ SKUPINA: Široká verejnosť, profesionáli, ľudia bez domova a ďalší inak znevýhodnení ľudia.

ÚČASTNÍCI: Účinkujúci/herci/herečky – súčasní alebo bývalí ľudia bez domova a ďalší inak znevýhodnení ľudia, s podporou a pomocou profesionálov.

KEDY: Každoročne – posledný piatok a sobota v novembri.

KDE: Pizztoryho palác, Štefánikova 25, Bratislava, Slovensko.

WEBOVÁ STRÁNKA: www.divadlobezdomova.sk/divadlobezdomova/FESTIVAL_ERROR.html

**AKÉ NÁROČNÉ/JEDNODUCHÉ NA ZORGANIZOVANIE/
ZREALIZOVANIE:** 3

AKO DLHO TO MÔŽE FUNGOVAŤ:

Dúfame, že ešte mnoho ďalších rokov.

**MINIMÁLNY A MAXIMÁLNY POČET ZAPOJENÝCH
PROFESIONÁLOV:** 5 – 15

MINIMÁLNY A MAXIMÁLNY POČET ZAPOJENÝCH EXPERTOV

SO SKÚSENOSŤOU: 5 a viac

VÝŠKA MINIMÁLNE POTREBNÝCH ZDROJOV:

Minimálne 10 000 EUR.

CITÁT

„POSKYTUJE SKVELÚ PRÍLEŽITOSŤ ZAŽIŤ RAZ ZA ROK DIVADELNÉ PREDSTAVENIA, KTORÉ NÁM JASNE UKÁŽU, ŽE UMENIE JE PRE VŠETKÝCH A JEHO TVORCAMI A NOSITEĽMI MÔŽU BYŤ ĽUDIA ZO VŠETKÝCH SPOLOČENSKÝCH VRSTIEV.“

– Patrik Krebs, princípál Divadla bez domova.

POPIS

Medzinárodný festival bezdomoveckých divadiel ERROR organizuje celý tím Divadla bez domova od roku 2006. Našou základnou motiváciou pre usporiadanie festivalu bolo vytvorenie priestoru, kde sa môžu divadelné súbory ľudí bez domova stretnúť so svojimi divadelnými kolegami z rôznych krajín, vymieňať si zážitky a skúsenosti a vystupovať pred veľkým publikom. Keďže na svete je len veľmi málo bezdomoveckých divadelných súborov a medzi našimi hercami a herečkami nie sú iba ľudia bez domova, ale aj ďalší inak znevýhodnení ľudia, pozývame tiež divadelné skupiny s umelcami zo zraniteľného alebo marginalizovaného prostredia, ako sú napr. ľudia po výkone trestu odňatia slobody, ľudia pracujúci v sexbiznise, ľudia s Downovým syndrómom, ľudia so sluchovým postihnutím, siroty, deti a tínedžeri zo znevýhodneného prostredia atď. Raz za rok poskytuje festival všetkým jeho účastníkom príležitosť, aby vytvorili jedinečnú medzinárodnú divadelnú komunitu.

Festival ponúka širokej verejnosti mimoriadnu príležitosť vidieť divadelné súbory a predstavenia, ktoré je zvyčajne možné zhladať len veľmi zriedka. Návštevníci festivalu sa môžu stretnúť so znevýhodnenými alebo zraniteľnými ľuďmi v úplne inej role, ako sú bežne zvyknutí. Ostatní profesionáli, ktorí pracujú so znevýhodnenými ľuďmi a navštívia festival, sa môžu inšpirovať divadelnou prácou a predstaveniami, čo vedie k vzniku ďalších divadelných súborov.

Pravidelne prichádzajú divadelné súbory z Česka, Maďarska, Poľska, Slovinska a Slovenska, ale v priebehu rokov sa festivalu zúčastnili a účinkovali aj divadelné súbory z Fínska, Španielska, Nórska, Francúzska, Portugalska, Holandska, Turecka a z mnohých ďalších krajín.

Už od začiatku sme boli zvedaví na možnosti tvorivej práce a rozvoja a chceli sme sa učiť a čerpať inšpiráciu všade, kde to bolo možné. Čoskoro sme prišli na to, že neexistuje žiadny ľahko dostupný výskum, know-how alebo zdroj, z ktorého by ľudia, ktorí umelecky pracujú s ľuďmi bez domova, mohli získavať potrebné informácie a uspokojovať svoju zvedavosť. V mnohých ohľadoch ide priekopnícku prácu s učením sa za chodu a na vlastných skúsenostiach. Dôležitým momentom bolo prvé stretnutie s českým divadelným súborom Ježek a Čížek (ktorý už neexistuje) v Prahe. V nasledujúcom roku (2006) sme začali s tradíciou pozývania divadelných súborov zo zahraničia na posledný novembrový piatok a sobotu a vznikol festival ERROR.

Od úplného začiatku je kľúčovým partnerom a donorom festivalu Medzinárodný vyšehradský fond, ktorý podujatie neustále podporuje a pomáha ho rozvinúť do podoby veľkého podujatia s konferenciou a ďalšími aktivitami. Vzhľadom na to, že realizujeme rôzne európske projekty, väčšinou v rámci programu Erasmus+, pričleňujeme k festivalu v relevantných prípadoch aj ďalšie moduly: väčšiu konferenciu, workshopy, prednášky atď.

Každý zúčastnený divadelný súbor je pozvaný a hostený nami. Organizujeme a zabezpečujeme miesto konania festivalu, vrátane všetkých technických požiadaviek, ubytovanie, stravu a všetko potrebné na predstavenia. Jediným príspevkom partnerských súborov je pokrytie ich cestovných nákladov, čo je z ich strany tiež veľký záväzok – v prípade potreby im môžeme pomôcť aj s týmito nákladmi.

Samotné podujatie sa koná počas 2 dní. V piatok popoludní zvyčajne prebehnú 3 – 4 predstavenia. V sobotu ráno organizujeme ERROR Konferenciu, po ktorej nasleduje 5 – 6 popoludňajších a večerných vystúpení.

Program sa snažíme prispôbovať potrebám divadelných súborov, napríklad na piatok umiestňujeme „jednoduchšie“ produkcie alebo súbory, ktoré už dobre poznajú festivalové podmienky. Posledným piatkovým vystúpením je obvykle naše predstavenie. V sobotu je viac času, preto tu môžeme zaradiť komplikovanejšie alebo na nevyhnutnú prípravu a čas náročnejšie predstavenia. Ak prídu divadelné úbory s predstaveniami vhodnými pre deti, naplánujeme ich tiež na sobotné popoludnie.

Veľmi dôležitou súčasťou programu je Konferencia, na ktorú sú pozvaní všetci lídri divadelných súborov a ďalší profesionáli. Staráme sa o to, aby dostali slovo tí, ktorí pracujú s ľuďmi bez domova alebo s inými zraniteľnými skupinami, a aby mali krátku, ale dôležitú príležitosť predstaviť svoju prácu. Ďalším podstatným bodom Konferencie je plánovanie možných budúcich projektov, hľadanie partnerov a zdieľanie informácií o podobných aktivitách. Súčasne tu prebieha aj výmena know-how vo viacerých oblastiach, napr. fundraisingové aktivity, možnosti uchádzania sa o granty a podporu od medzinárodných inštitúcií či programov, ako sú Erasmus+, Kreatívna Európa, Medzinárodný vyšehradský fond a ďalšie.

Z praktického hľadiska prinášame niekoľko ďalších odporúčaní:

- Usporiadať podujatie na mieste, ktoré máte plne pod svojou kontrolou (vlastný priestor alebo priestor, kde sa v tom čase nekonajú žiadne ďalšie podujatia či akcie).
- Spolupracovať s dlhoročnými partnermi a dodávateľmi (technická podpora, ubytovanie, jedlo).
- Pozvať umelcov, ktorí poznajú vaše podmienky.
- Pozvať iba niekoľko nových divadelných súborov – aby sa mohli prispôbiť a možno v nasledujúcich rokoch prísť s vhodnejšími predstaveniami (zrozumiteľnejšími pre medzinárodné publikum, jednoduchšími na prípravu, primeranejšími technickým možnostiam alebo sále...).
- Zabezpečiť ubytovanie v pešej dostupnosti od miesta konania podujatia.
- Zabezpečiť kvalitné jedlo, najlepšie na mieste konania podujatia, a rozdeliť ho na segmenty, napríklad raňajky tam, kde sú ubytovaní, obed a večera na mieste konania podujatia – aby sa ľudia nestratili. Večeru je rozumné rozdeliť na 2 fázy: prvý chod (napr. polievka), potom predstavenie, potom druhý chod.
- Každá skupina, najmä tie nové, potrebuje samostatného sprievodcu, ktorý sa postará o praktické záležitosti a dokáže preložiť základné informácie.
- Finančná podpora pre takýto typ podujatia je nevyhnutnosťou.
- Pokiaľ je to možné, je prínosné zapojiť viac zainteresovaných aktérov, napr. mesto, kraj, vzdelávacie inštitúcie, umeleckých aktivistov, ďalšie mimovládne organizácie pracujúce s ľuďmi bez domova...
- Počas festivalu máme prísne pravidlo triezvosti, ktoré sa týka účastníkov aj návštevníkov.

Ďalším dôležitým aspektom podujatia je zapojiť viac zainteresovaných aktérov, ako sú miestni politici alebo osoby s rozhodovacími právomocami, ktorí by si viac uvedomovali potreby ľudí bez domova alebo ľudí v núdzi. Dôraz na umelecké hodnoty a medziludské, kultúrne a sociálne témy môže prinášať rôzne riešenia tohto širokého problému. Je tiež dôležité zdôrazniť vzdelávací a scitlivovací rozmer tohto projektu. Môže to byť nový spôsob, ako pozvať študentov alebo iných profesionálov z oblasti sociálnej práce či príbuzných odborov, aby zažili nové prostredie a kontext, v ktorom ľudia aktívne pôsobia a kde môžu formulovať svoje názory, stanoviská a potreby.

OD PLÁNOVANIA PO REALIZÁCIU

Príprava festivalu je prácou na plný úväzok, ktorá prebieha počas celého roka a začína sa evalváciou predchádzajúceho ročníka festivalu. Sme v neustálom kontakte s ostatnými divadelnými súbormi a organizáciami a, pokiaľ je to možné, hľadáme nové, ktoré by sme pozvali. Potrebujeme rezervovať divadelnú sálu, písať projekty a uchádzať sa o finančnú podporu (Medzinárodný vyšehradský fond predstavuje hlavnú grantovú podporu, ale hľadáme a uchádzame sa aj o ďalšie granty). Dôležité je venovať zvýšenú pozornosť rezervácii ubytovania pre prichádzajúce divadelné súbory a stravovacím službám zabezpečujúcim jedlo a stravovanie (catering). Rozdelenie práce medzi členov tímu musíme napláňovať vopred, aby sme mali dostatok času na najintenzívnejšie prípravy, ktoré prídu 2 – 3 mesiace pred festivalom. Musíme poznať konkrétny počet účinkujúcich z každého prichádzajúceho súboru, ich požiadavky k jednotlivým predstaveniam, vedieť, kto sa zúčastní spomedzi ďalších pozvaných odborníkov, a pripraviť podrobný časový harmonogram celého festivalu. Zhromažďujeme, prekladáme a pripravujeme všetky materiály a informácie pre grafickú produkciu a tlač festivalových plagátov, bulletinov, pozvánok atď. Zintenzívňujeme naše PR aktivity, píšeme tlačovú správu a veľmi často nás pozývajú informovať a propagovať festival v televízii, rozhlase alebo v novinách.

RIADENIE (MANAŽMENT)

Organizovať a manažovať medzinárodný festival znamená zvládať rôzne neočakávané a nepredvídateľné situácie alebo okolnosti. Mnoho divadelných súborov pracujúcich s ľuďmi bez domova alebo s ďalšími inak znevýhodnenými ľuďmi môže mať svoje vlastné problémy pri príprave novej hry alebo s organizáciou svojej cesty na festival. Musíme počítať s možnými zmenami a byť pripravení prispôsobiť tomu program. Preto sa snažíme mať pripravený záložný plán s repertoárom navyše, ktorý môžeme v prípade potreby zaradiť do programu. Pravidelný, nepretržitý kontakt a komunikácia so zúčastnenými divadelnými skupinami a profesionálmi počas celého roka sú veľmi dôležité. Je tiež dobré nemať príliš veľké oči a nepreháňať to s očakávaniami.

VÝSLEDKY

Organizácia medzinárodného festivalu je veľkým krokom v živote a fungovaní celej organizácie alebo divadelnej skupiny. Má silný dopad na členov organizačného tímu (profesionálov), ako aj na hercov a herečky. Je skvelou príležitosťou na vzájomné zdieľanie, inšpiráciu a učenie sa, pretože podobných podujatí alebo projektov je v ich vlastnej krajine zvyčajne len veľmi málo, ak vôbec. Realizujúci profesionáli sa môžu stretnúť so svojimi kolegami zo zahraničia a pozrieť si výsledky ich divadelnej a umeleckej práce, čo je často dôležitým východiskovým bodom pre budúcu spoluprácu. Počas celého procesu prípravy a realizácie festivalu sa neustále dozvedajú a učia veci, ktoré môžu byť pre nich nové (PR, technické informácie, manažment,

preklady atď.). Podobné je to aj pre hercov a herečky, ktorí sa podieľajú na organizácii festivalu. Stávajú sa aranžérmi divadelnej sály, staviteľmi pódii, technickou podporou, upratovačmi a upratovačkami, prekladateľkami a prekladateľmi, hovorcami v médiách, pomocníkmi pre catering atď. Každý rok sa tešia na stretnutie so svojimi divadelnými kolegami z iných krajín a na sledovanie ich vystúpení.

Profesionáli aj herečky a herci podieľajúci sa na organizácii festivalu dostávajú za svoju prácu finančnú odmenu, ktorá závisí od výšky získanej grantovej podpory.

Divácka kapacita počas festivalových predstavení je zvyčajne naplnená a neexistuje bariéra medzi širokou verejnosťou a zúčastnenými hercami a herečkami, ktorí a ktoré sledujú vystúpenia svojich kolegov. Vstupné sa neplatí, takže festival je prístupný aj pre iných ľudí, ktorí sa nachádzajú alebo žijú v zložitých podmienkach. Keď o festivale hovoria jeho účastníci alebo návštevníci z radov verejnosti, často oceňujú jeho srdečnú atmosféru, či už v divadelnej sále alebo v iných festivalových priestoroch (kaviareň atď.).

SPÄTNÁ VÄZBA

Zúčastnené divadelné súbory a ich herci a herečky veľmi často vyjadrujú svoje želanie vrátiť sa budúci rok. Niektorí z nich si posledný piatok a sobotu v novembri pravidelne rezervujú na festival. Ako organizátori vnímame festival ako neoddeliteľnú súčasť našej dlhodobej divadelnej práce. Festival ERROR má tiež pomerne silnú mediálnu odozvu, obvykle je viacero správ, rozhovorov a iných programov či výstupov, ktoré hovoria o festivale alebo ho reflektujú – v televízii, rozhlase, novinách, časopisoch alebo na internete.

„Medzinárodný festival ERROR bol pestrou zmesou žánrov, tém, účastníkov i divákov. Taký príjemný Babylon v centre Bratislavy, kde sa však – aspoň počas jeho trvania – snažili všetci medzi sebou dohovoriť a porozumieť si. Aj keď sa mi to možno iba zdalo, cítila som naprieč skupinami rešpekt, toleranciu a chuť tvoriť. Akoby divadlo bolo naozaj všemocným nástrojom k porozumeniu.“ Hana Strejčková, účastníčka festivalu, preložené z českého jazyka, publikované v: I love Error (No. 3), Divadelní noviny, publikované 27. novembra 2018, dostupné online: <https://www.divadelni-noviny.cz/i-love-error-no-3>

„Umožnil stretávanie a spájanie ľudí z rôznych krajín a s rôznymi skúsenosťami, ktorí sú pripravení navzájom sa počúvať. To je naozaj, naozaj úžasné. Prináša mi pocit domova a tiež možnosť vzdelávať sa.“ Dipl.-Ing. Manfred Weule M.A., účastník festivalu, hovorca Adventure Life, ERROR 2016

WOHNUNGSLOSENTREFFEN STRETNUTIE ĽUDÍ BEZ DOMOVA

KTO: Ľudia bez domova a bývalí ľudia bez domova, podporovatelia a pozvaní hostia

CIELE (ZÁMER): Spájanie a stretávanie sa ľudí bez domova:

umožňovať výmenu a vytváranie sietí, vypracovávať programy a vyhlásenia/stanoviská, plánovať a pripravovať akcie a projekty, vytvárať vzťahy s verejnosťou a prezentovať sa

CIEĽOVÁ SKUPINA: Ľudia bez domova a bývalí ľudia bez domova

ÚČASTNÍCI: Približne 120 ľudí

KEDY: Od roku 2016 (jeden celý týždeň na konci júla, od nedele do nedele)

KDE: Rôzne miesta v Nemecku, doteraz: Freistatt v Dolnom Sasku a Herzogsägmühle v Bavorsku.

WEBOVÁ STRÁNKA: www.wohnungslosentreffen.de

AKÉ NÁROČNÉ/JEDNODUCHÉ NA ZORGANIZOVANIE/ZREALIZOVANIE: 2

AKO DLHO TO MÔŽE FUNGOVAŤ: Kým bude existovať bezdomovectvo.

MINIMÁLNY A MAXIMÁLNY POČET ZAPOJENÝCH PROFESIONÁLOV: 3 – 20

MINIMÁLNY A MAXIMÁLNY POČET ZAPOJENÝCH EXPERTOV SO SKÚSENOSŤOU:

60 – 120 alebo viac

VÝŠKA MINIMÁLNE POTREBNÝCH ZDROJOV:

Minimálne 50 000 €/rok

Wohnungslosentreffen

Kommt alle!

**Alles verändert sich,
wenn wir es verändern!**
Armut, Ausgrenzung, Obdachlosigkeit
und Hilflosigkeit sind keine Naturgesetze.

Sommerncamp Freistatt 2016
Diskussion, Aktion, Rahmenprogramm, Zeitplatz, kostenlos

So, 24. Juli - So, 31. Juli

Anmeldung & Info: www.wohnungslosentreffen.de

CITÁT

„VŠETKO SA ZMENÍ, KEĎ TO ZMENÍME MY! – CHUDOBA, MARGINALIZÁCIA, BEZDOMOVECTVO A BEZMOCNOSŤ NIE SÚ PRIRODZENÝMI ZÁKONMI!“

POPIS

Myšlienku a koncepciu stretávania ľudí bez domova vyvinul interdisciplinárny tím. Iniciátorom bol dlhoročný aktivista bez domova Jürgen Schneider. V roku 2006 Jürgen spustil webovú stránku s informáciami pre ľudí bez domova (www.berber-info.de), v roku 2013 založil združenie pre svojpomoc pre ľudí zažívajúcich chudobu (www.armutsnetzwerk.de). Ďalej tu bol Frank Kruse z Nadácie Bethel (www.bethel.de), vedúci zariadenia pre ľudí bez domova v dedine Freistatt, kde sa tiež konalo prvé stretnutie ľudí bez domova. Peter Szynka z Diakonische Werk Niedersachsen (<https://www.diakonie-in-niedersachsen.de>) podporil myšlienku propagácie účasti ľudí bez domova a priniesol prvky a prístupy komunitného organizovania a posilňovania postavenia. A v neposlednom rade Stefan Schneider (www.drstefanschneider.de) z Berlína so sebou priniesol viaceré skúsenosti s vytváraním sociálnych projektov s ľuďmi zažívajúcimi chudobu a s ľuďmi bez domova (pouličné noviny, krízová nocľaháreň, miesto na stretnutia atď.).

Východiskom bola skúsenosť, že vybraní ľudia bez domova sú zvyčajne pozývaní na konferencie o bezdomovectve a hrajú tam iba okrajovú úlohu. Alebo, naopak, novinári a rozhlasoví reportéri či televízne štáby hľadajú ľudí bez domova na ulici, aby ich výroky a názory použili vo svojich reportážach, najmä v predvianočnom období. A po tretie, charitatívne organizácie často hovoria „v mene“ ľudí bez domova – bez toho, aby s nimi boli v kontakte. Toto všetko má veľmi ďaleko od sebazastupovania ľudí bez domova.

Čoskoro bolo teda jasné, že je potrebné vytvoriť si vlastný formát, ktorý prinesie ľuďom bez domova a bývalým ľuďom bez domova platformu na výmenu skúseností, vytváranie sietí, formulovanie ich vlastných pozícií a realizáciu akcií a projektov. Po niekoľkých diskusiách vznikol nápad pozvať až 100 ľudí bez domova a bývalých ľudí bez domova („kritická masa“) z nemecky hovoriacich aj iných krajín na týždeň trvajúce stretnutie. Každý si uvedomoval, že išlo o experiment s neistým koncom. Bolo tiež zrejmé, že organizátori, ktorí neboli ľuďmi bez domova, nedokázali vopred predpovedať výsledok.

V Nemecku sme mali významnejšie stretnutia ľudí bez domova v roku 1929 („Vagabunden-Kongress“), v roku 1981 („Berber-Treffen“) a v roku 1991 („Kongress der Kunden, Vagabunden, Obdach- und Besitzlosen“). Novým nápadom bolo zorganizovať tri po sebe nasledujúce výročné stretnutia. Zámerom bolo, aby sa účastníci zhromaždili s vyhlídkou ďalšieho stretnutia v nasledujúcom roku.

Tieto stretnutia boli propagované prostredníctvom viacerých kanálov. Na jednej strane boli kontaktované známe skupiny ľudí bez domova a inštitúcie, ale pozvaní boli aj ľudia bez domova a bývalí ľudia bez domova z Európskej siete ľudí bez domova Hope (www.homelessineurope.eu) (založená v Kodani), súčasní aj bývalí ľudia bez domova, ktorí sú členmi „Armutnetzwerk“. Existoval názov „Wohnungslosentreffen“ (stretnutie ľudí bez domova), rovnomenná webová stránka (www.wohnungslosentreffen.de), plagáty, ktoré sa zasielali inštitúciám pracujúcim s ľuďmi bez domova a na staničné misie. Organizácie pomáhajúce ľuďom bez domova boli požiadané, aby distribuovali informácie prostredníctvom e-mailov s prosbou o rozdanie pozvánok priamo ľuďom bez domova a o ich podporu v prípade, že by sa chceli zúčastniť Wohnungslosentreffen.

V niektorých prípadoch bol organizačný tím osobne prítomný na podujatiach a odpovedal na otázky ľudí bez domova, napríklad na stretnutí predajcov pouličného časopisu „Asphalt“ v Hannoveri v Dolnom Sasku. Výsledkom bolo, že traja ľudia z tejto skupiny prišli aj na prvé stretnutie ľudí bez domova. Počas mesiaca pred stretnutím bolo treba odpovedať na mnoho otázok, týkajúcich sa napríklad bezpečnosti žien, vstupu so psom, vyplácania sociálnej asistencie/pomoci atď.

Už vo fáze plánovania bolo zrejmé, že všetci účastníci zažívajú extrémnu chudobu a nedokážu finančne pokryť účastnícke poplatky ani cestovné náklady, ubytovanie či stravu. Registrácia prebiehala online (čo bolo pre mnohých prekážkou), akceptovali sa však aj iné formy registrácie (telefonicky, poštou). V niektorých prípadoch boli lístky zaslané vopred. Cestovné náklady sa spravidla preplácali.

Ubytovanie bolo organizované v stanoch a na poľných posteliach, niekoľko postelí bolo v penzióne (čo viedlo k problémom s rozdelením na nasledujúcich stretnutiach). Hlavná kuchyňa zariadenia zabezpečovala stravovanie a niekoľko dobrovoľníkov muselo prísť kvôli distribúcii jedla na raňajky, obed a večeru, umývaniu a mnohým iným činnostiam.

Organizátori nastavili tieto pravidlá: žiadne drogy, žiadne násilie, žiadne sexuálne obťažovanie. Alkohol nebol dovolený v oficiálnych priestoroch, kde prebiehal program, ale bol tolerovaný v zákulisí podujatia. Pravidlá dokázali dodržiavať takmer všetci účastníci, iba v niekoľkých prípadoch ich bolo nutné znova pripomenúť a v troch prípadoch bolo potrebné násilných účastníkov z podujatia vylúčiť.

Účastníci od začiatku prijali za svoje motto „Chudoba nepozná hranice“. To priniesol v prvých diskusiách Jürgen Schneider. Toto motto predstavovalo dostatočnú prevenciu pred rasistickými názormi. Pomohlo nám tiež pamätať na to, že ľudia zažívajúci chudobu (napríklad ľudia bez domova a utečenci) by sa nemali nechať stavať proti sebe alebo sa do takýchto súperiacich pozícií nechať vmanipulovať.

Až na treťom stretnutí sme si uvedomili, že je najlepšie začať deň plenárnym zasadnutím so všetkými účastníkmi hneď po raňajkách. S vhodným moderovaním a v prípade potreby s reproduktorom je možné viesť dobré diskusie aj so 70 alebo 80 ľuďmi. Plenárne zasadnutie je dobrým fórom na pomenovanie a vyslovovanie problémov, sporov a konfliktov, oznamovanie noviniek či zmien programu a diskusiu o najdôležitejších témach a stanoviskách.

Na prvých dvoch stretnutiach sa pozornosť sústredila na sebaobraz a sebaopätie účastníkov. Viedli sa o tom dlhé diskusie. Nakoniec bolo prijaté rozhodnutie, že ľudia, ktorí sa spoločne stretli na stretnutiach ľudí bez domova, sa považujú za Selbstvertretung wohnungsloser Menschen („Sebazastupovanie ľudí bez domova“) – a tak nakoniec vznikol názov. A na tom istom zasadnutí spolupracovala skupina 25 ľudí na formulácii poslania:

Sme platformou pre sebazastupovanie ľudí bez domova a bývalých ľudí bez domova, ktorí sa tak rozhodli.

Rozhodli sme sa pre lepší svet, prekonávanie chudoby, vylúčenia, zneužívania, strácania práv, bezdomovectva a zlepšovanie konkrétnych životných situácií.

Všetko sa zmení, keď to zmeníme my!

Sme rôzni a rozmanití. Sme skupiny, kluby, jednotlivci, projekty, iniciatívy, podporovatelia a podobne zmyšľajúci ľudia.

Vytvárame sieť a spolupracujeme na základe nami samými určených pravidiel.

Stretnutia ľudí bez domova majú v Nemecku celkom dobre zdokumentovanú tradíciu. Bruderschaft der Vagabunden („Bratstvo tulákov“), vedené jeho charizmatickým zakladateľom Gregorom Gogom, bolo jednou z prvých skupín, ktoré v Stuttgarte v roku 1929 zorganizovali Vagabunden-Kongress („Kongres tulákov“) s približne 300 účastníkmi. Bratstvo tiež publikovalo svoje prvé pouličné noviny a organizovalo výstavy tuláckeho výtvarného umenia. Keď sa v roku 1933 dostali k moci fašisti, bola táto skupina zničená a jej členovia boli prenasledovaní.

Ďalším stretnutím bolo potom v roku 1981 Berber-Treffen („Tulácke stretnutie“) s približne 50 účastníkmi (a omnoho viac novinármi) opäť v Stuttgarte a v roku 1991 Kongress der Kunden, Vagabunden, Obdach- und Besitzlosen („Kongres vandrákov, tulákov, ľudí bez bývania a ľudí bez majetku“) s približne 200 účastníkmi v Uelzene. Na všetkých týchto stretnutiach vznikli viaceré dôležité a dlho trvajúce väzby a prepojenia, stretnutia dosiahli tiež určitú mieru publicity, zostali však ojedinelými udalosťami. Skutočnú sieť a udržateľné štruktúry nebolo možné vytvoriť alebo, ako ukazuje príklad Bruderschaft der Vagabunden, boli zničené.

OD PLÁNOVANIA PO REALIZÁCIU

Na začiatku bola vízia, že bude možné spojiť 100 ľudí bez domova na jednom mieste, aby tu spoločne dokázali niečo urobiť. Hlavné problémy spočívajú v tom, že takéto podujatia stoja veľa peňazí a od ľudí zažívajúcich chudobu, ako sú napríklad ľudia bez domova, nemožno očakávať, že sa budú na ich organizácii sami finančne podieľať. Veľmi dôležitým argumentom bolo, že tieto stretnutia sú nevyhnutné, pretože iba tak môžu ľudia bez domova vytvárať svoju lobby. Tri rozhodujúce body: Prvý: Musia sa vypočítať náklady na cestu z a do miest, z ktorých účastníci prichádzajú, na ubytovanie, jedlo a nápoje. Musia sa pripočítať ďalšie náklady na reklamu, pomocníkov, kultúru, technológie atď.

Druhý: Je dôležité nájsť miesto, ktoré dokáže pojať a obslúžiť tak veľkú skupinu. Samozrejme, bolo by to možné v hoteli, ale to by bolo veľmi drahé. Vhodnejšie sú kempingy a zariadenia na trávenie voľného času. Bolo by dobré, keby toto miesto bolo dobre dostupné a prístupné, čo sa týka aj jeho celkovej bezbariérovosti.

Tretí: Dostupnosť verejnou hromadnou dopravou, pretože väčšina ľudí bez domova príde verejnou hromadnou dopravou.

VÝSLEDKY

Predstava, že veľká skupina ľudí bez domova strávi spolu týždeň a diskutuje, funguje. Konflikty ako drogy, násilie, hádky a sexizmus sa vyskytli v oveľa menšej miere, ako sa očakávalo, a dali sa vyriešiť jasnými pravidlami.

S pomocou moderátorov sa vyvinula dobrá, rešpektujúca a otvorená kultúra diskusie. Objavilo sa široké spektrum perspektív a rôznych životných podmienok. Ľuďom rástla sebadôvera, naučili sa vyjadrovať a prehovárať sami za seba aj spolupracovať. V priebehu rokov sa sformovala rozsiahla sieť ľudí bez domova, bývalých ľudí bez domova a ich podporovateľov, založená na priateľských vzťahoch a vzájomnej pomoci a podpore. Nie všetci účastníci sa ale pripojili k sieti, niektorí odišli a pracovali na svojich vlastných projektoch, s len zriedkavým kontaktom s ostatnými. Integrácia takzvaných „náročných“ alebo „ťažšie sa prispôsobujúcich“ ľudí je však stále našou úlohou a vyžaduje si veľa trpezlivosti.

Takmer všetky výstupy (prednášky, príspevky do diskusií, stanoviská, vyjadrenia, rozhovory atď.) pripravuje skupina – nie jednotlivci. Toto je istejšie, poskytuje to komplexný obraz a chráni jednotlivcov pred instrumentalizáciou profesionálmi.

Čoraz viac sociálnych pracovníkov, vedcov a politikov chápe tento prístup a dokáže vystupovať a pristupovať k ľuďom bez domova ako k rovnocenným. Zakaždým je však potrebné požadovať, aby ľudia bez domova dostali za svoju prácu (rady, informácie, rozhovory atď.) finančnú odmenu.

Jasné stanoviská, vyhlásenia a verejné protesty ako „Bývanie pre ľudí bez domova namiesto sčítania ľudí bez domova“ sú mimoriadne dôležité, aby sa sebazastupovanie ľudí bez domova udomácňovalo vo verejnom a politickom vnímaní.

SPÄTNÁ VÄZBA

Od účastníkov: „Ani by mi nenapadlo, že sa budem vyvíjať týmto smerom: že si otvorím ústa, aby som hovoril o našich záujmoch a problémoch.“ (Dirk Dymarski) (<https://taz.de/Selbstvertretung-wohnungsloser-Menschen/!5723789>)

Od realizátorov: „Pre mňa, človeka bez domova, je dôležité zabezpečiť, aby bolo každému jasné, že aj my môžeme niečo urobiť a dokázať. Chceme hovoriť sami za seba. Ak si to ľudia uvedomia, už to je veľký krok správnym smerom.“ (Jürgen Schneider)

Od iných: Sebazastupovanie ľudí bez domova mi prirástlo k srdcu. Je skvelé vidieť odhodlanie, s akým sa ženy a muži politicky angažujú v oblasti dostupného bývania, lepšej zdravotnej starostlivosti a väčšej bezpečnosti, najmä pre ženy na ulici. Sme radi, že môžeme toto ich odhodlanie posilňovať a podporovať. Spoločne sme uvažovali o tom, ako možno budovy, používané na špekulácie, využiť ako priestor na bývanie. (Maria Loheide, sociálna riaditeľka Diakonie Nemecko) (<https://www.facebook.com/Maria.Loheide.Diakonie/posts/die-selbstvertretung-wohnungsloser-menschen-wohnungslosentreffen-ist-mir-schon-a/2364894903568730/>)

POĎAKOVANIE

Príručka by nevznikla bez odhodlania skvelého tímu, najmä tých, ktorí pracujú v zákulisí. Sme vďační našim skúseným odborníkom aj expertom so skúsenosťou za zozbieranie a zostavenie osvedčených postupov a príkladov dobrej praxe, ich múdre vhľady a postrehy ku zvoleným témam, našim kolegom a kolegyniam za odborné rady, našim dobrovoľníkom a dobrovoľníčkam za pomoc pri preklade, redakčných úpravách a písaní. Nezabúdame ani na našich podporovateľov a podporovateľky, ktorým ďakujeme za ich neustálu podporu a štedré dary. Sme vďační najmä Sarah Rogers, ktorá mala od začiatku leví podiel na tvorbe príručky.

Vám všetkým ďakujeme za vašu podporu:

Regina Amer, Jose Antonio Algarabel, Davide Andreoli, Nóra Bagdi, Eugenia Balaguer, Mihály Bálint, Gyula Balog, Anna Balogi, Marisa Ballester, Lledó Barberá, Jordi Baqués, Štefan Benda, Hans Údo Bräendle, Dagmar Brilllová, Ferran Busquets, Francisco Cáceres, Daniel Callís, Carmen Gui Casanovas, Vanessa Castro, Joaquin Ramon Chorda, Tomás Cimarro, Eva Coll, Esteban Cortés, Hannah Cowdrey, Karsten Dunzweiler, Dirk Dymarski, Ágnes Elekes, Jose María Erustes, Juan Carlos Espatllé, Efrain Flores, Christine Fritz, Concepción Fuertes, Miquel Fuster, Abel Gabarrón, Manel Garcés, José Luis García, Márton Gede, Ton Gjekaj, Loraine El-Gohobari, Jordan Gold Golik, Albert Gómez, Andrés González, Juan Carlos González, Joan Granja, Karl Gunard, Daniel Gutiérrez, Katalin Gyöngyösi, Boldizsár Györi, Augustin Horváth, Ágnes Horváth, Eva Ignacia, José Infante, Olaf Jerke, Gemma Jiménez, Zubair bin Junaid, Joshua Kanaloš, Uršula Kovalyk, Jutka Lakatosné, Jesús Marcos Lecina, Guillermo Lezcano, Aurelio López, Anna María Llovet, Ramon López Boria, Stere Lungu, Beáta Maderová, Cecilia Maderová, Coral Maestre, Štefan Malacký, Attila Marosi, Juame Marsé, Germán Martín, Jela Matušková, Antonio Medina, Camilo Méndez Ferrarese, Ivana Miño, Enric Molina, Pedro Molina, Rafa Moreno, Valerio N'Dongo, Denisa Okrutská, József Ormódi, Abdelkarim Outta, Gemma Petit, David Piñol, Zuzana Pokorná, María Pomés, Manuel Puerta, Marta Pulgar, Luis Reyes, Clara Ribera, Sarah Jane Rogers, Amparo Roldán, Martí Ruíz, Ferenc Sági, José Salinas, Martín Sánchez, Ágnes Sarudi, Josep Sauvà, Araceli Saturio, Jürgen Schneider, Sarar Shleweet, Luis Serra, Artemisz Severinghaus, Francisco Soto, Michael Stiefel, Lucy Bubel Susi, Attila Takács, Igor Tibenský, Silvia Torralba, Joana Tortosa, Josep María Trullás, László Várnai, Salvador Vergara, Antonio Vicente, Cristina Vidal, Joaquin Vidal, Laia Vila, Mercé Visa, Magdi Visnyei, Rosa Vives, Kirk Wootton, Bryan Werner, Ágnes Wynn, Zuzana Zajacová, Mira Hanna Zalka, Anna Eszter Zászkaliczky

DIVADLO
BEZ DOMOVA

Bethel

MENHELY ALAPÍTVÁNY

FN *fedél
nélkül*

arrels
fundació

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Erasmus+ 2019-1-HU01-KA204-061255
HomelessTalk – Hovorme o bezdomovectve:
Učenie sa ako cesta k sociálnej integrácii ľudí bez domova

ILUSTRÁCIA: Korinna Kozma

DIVADLO
THEATRE

Bethel

MENHELY ALAPÍTVÁNY

FN
Fidelis
network

arrels
fundació

